

STOCKHOLMS UNIVERSITET
Tolk- och översättarinstitutet

Children have feet, don't they?

En studie om ironi i undertexterna till *Fawlty Towers*

Denna studie undersöker ironin i undertexterna till TV-komedin *Fawlty Towers* (*Pang i bygget*). I undersökningen studerades vilka förändringar som har skett i undertextningen med avseende på ironi vid interlingval översättning. Två översättares svenska undertexter har jämförts med en engelsk muntlig källtext med hjälp av en modifierad version av Gottliebs modell för analys av undertexter. Syftet var att pröva hypotesen att de svenska undertexterna följer en översättningsstrategi som lämpar sig bättre för översättning av en informativ än för en expressiv text. Resultaten visade att en betydande del av ironin hade utelämnats i undertexterna vilket ger ett visst stöd åt studiens hypotes.

Magisteruppsats (30hp) i engelska med inriktning på översättningsvetenskap
Höstterminen 2008
Handledare: Jan Pedersen

Innehåll

1	Inledning.....	3
1.1	Bakgrund och syfte.....	3
2	Teori.....	4
2.1	Undertextning.....	4
2.1.1	Översättning från tal till skrift i undertextning.....	4
2.1.2	Översättning av manusbundet tal.....	6
2.1.3	Undertextningens tekniska aspekter.....	6
2.2	Texttyper.....	6
2.3	Relevans och ekvivalens.....	7
2.4	Humor och ironi.....	9
2.4.1	Ironins kontext.....	11
2.5	Talakter.....	12
2.5.1	Definition av centrala begrepp.....	12
3	Material.....	13
3.1	Val av material.....	14
3.2	Kortfattad presentation av rollfigurerna.....	15
4	Modell och metod.....	15
4.1	Modell.....	15
4.1.1	Kategorier i föreliggande studie.....	16
4.2	Metod.....	19
4.2.1	Analysmetod.....	19
5	Resultat.....	21
5.1	Scheers resultat.....	21
5.2	Danielssons resultat.....	22
6	Diskussion och analys.....	22
6.1	Diskussion.....	22
6.2	Analys.....	31
7	Sammanfattning.....	33
8	Summary.....	35
9	Bibliografi.....	36
	Bilaga I: Transkription av ironiska repliker från <i>Pang i bygget</i>	

1 Inledning

Vid undertextning av film och TV förmedlas inte all verbal information till undertexten. Anledningen till detta är den standard¹ för undertextning som har upprättats för att så många som möjligt skall hinna läsa texten. Denna standard innebär följaktligen en kvantitativ begränsning för undertextaren när det gäller antalet tecken som tillåts visas i bild. Den ställer krav på undertextaren att rent kvantitativt kondensera den verbala informationen. I ett kvalitativt hänseende handlar denna kondensering om relevans och ekvivalens. Undertextaren måste bedöma vilken information som är relevant att förmedla från den muntliga källtexten till den skriftliga måltexten för att åstadkomma en ekvivalent översättning. Vad som är relevant information beror på den kommunikativa situationen och på översättningens syfte.

För att en översättning skall vara ekvivalent krävs en undertextningsstrategi som tar hänsyn till den kommunikativa situationen och översättningens funktion eller syfte. När det gäller föreliggande studies exempel *Fawlty Towers (Pang i bygget)* är genren komedi och syftet med manus är att underhålla publiken. Därför är *Pang i byggets* dialog expressiv enligt översättningsteoretikern Reiss texttyp-modell. Komiken i *Pang i bygget* bygger till viss del på krockar mellan rollfigurernas skilda synsätt och värderingar. Dessa skillnader i rollfigurernas karaktärer gestaltas inte bara genom *vad* som sägs, dvs. replikernas propositionella innehåll. Även *hur* repliken framförs, dvs dess expressiva form, bidrar till karaktäriseringen av rollfigurerna.

1.1 Bakgrund och syfte

Bland tidigare forskning inom området kan nämnas Pelsmaekers studie som undersöker översättningen av ironiska yttranden till nederländska av den brittiska TV-komedin *Blackadder* (Svarte Orm). Pelsmaekers undersökning visar att även om flertalet ironiska repliker behåller ett visst mått av ironi, påverkas nästan två tredjedelar av de ironiska replikerna på olika sätt av översättningen. Efter en första genomgång av föreliggande

¹ Med standard menas i föreliggande studie de mer eller mindre strikta riktlinjer som bl.a. bygger på resultat från Sveriges radios läshastighetsundersökningar av undertexter som genomfördes i slutet av 1970-talet (Sveriges Radio: 1977).

studies material *Pang i bygget* visade det sig att även denna TV-serie tycktes förändras med avseende på ironin vid översättning. Föreliggande studie vill undersöka hypotesen att de svenska undertextarna till *Pang i bygget* följer en översättningsstrategi som tenderar att ge företräde åt propositionellt innehåll², dvs. faktiskt sakinnehåll, framför karaktärsskildrande och ironimarkerande drag. Om denna hypotes stämmer, följer undertextarna en strategi som skulle lämpa sig bättre för en informativ texttyp, i vilken förmedling av fakta är central, än för en expressiv texttyp.

2 Teori

2.1 Undertextning

Till skillnad från översättning från tal till tal, t.ex. vid dubbning, eller skrift till skrift vilken av Gottlieb beskrivs som isosemiotisk (Gottlieb 2001), är undertextning polysemiotisk till sin natur. Vid den förstnämnda typen av översättning bevaras källtextens semiotiska balans. Vid undertextning däremot ändras balansen genom att skrift läggs på det redan komplexa flödet av dialog, ljud och bild (Gottlieb 2001: 12). Som en utgångspunkt för att jämföra undertextning med andra slags översättningar definierar Gottlieb undertextning på följande sätt:

förberedd kommunikation som använder skriftligt språk vilket fungerar som en additiv och synkron semiotisk kanal, som en del av en övergående (transient) och polysemiotisk text (2000: 15, min översättning).

Andra definitioner av undertextning är exempelvis Pirjo Kukkonens:

Som kommunikation är tv- och filmöversättning (1) till formen skriven text, (2) den har additiv funktion, dvs bildtexten stödjer bilden, talet och ljudet, (3) de olika textgenrerna är synkroniserade så att de löper parallellt i kommunikationen och (4) dess textgenre är multimedial med integrerad kommunikativ funktion. (1995: 159)

2.1.1 Översättning från tal till skrift i undertextning

Enligt Bruti menar Parmiggiani att övergången mellan tal och skrift vid undertextning inverkar på språket på så sätt att språket blir mer formellt och saknar pragmatiska markörer (Bruti 2006: 3 refererar till Parmiggiani 2002: 180). Enligt Bruti (2006)

² Se exempelvis Sahlin (2001: 634f) som kontrasterar propositionellt innehåll med icke-propositionellt innehåll som t.ex. attitydangivande enheter. Ett exempel på en attitydangivande enhet är tilltalet "älskling".

tenderar vissa element att strykas mer än andra. Reduktionsstrategier tillämpas främst på redundanta element i talspråk men även på modulerande och pragmatiska markörer. Dessa anses mindre viktiga för att överföra originalets begreppsmässiga betydelse³ (Bruti 2006: 3). Bruti hänvisar dock till hur undersökningar av Kovačič (1996), Blini & Matte Bon (1996) och Bussi Parmiggiani (2002) visar att strykningar av dessa aspekter "may create a substantially different interpersonal dynamics from that intended" (Hatim & Mason, 2000: 438). Blini & Matte Bon (1996) har visat att ett modifierande eller uteslutande av sådana markörer i den skrivna undertexten förvränger originalets sociolingvistiska och pragmatiska betydelse. Ansvar för att uttrycka konnotativ, affektiv och stilistisk betydelse⁴ åläggs enbart bilden och de auditiva koderna som till exempel prosodi. Pavesi menar att: "if these codes do not provide adequate evidence of these aspects, the original semiotic frame will turn out to be completely distorted" (Pavesi, 2002: 134). Enligt Blini & Matte Bon bör man sträva efter en kompromiss där textens illokuta aspekt⁵, ges företräde genom att försöka återge samma talakt⁶ i målspråket som i källspråket (1996: 328). Kovačič (1996) beskriver hur utrymmesmässiga restriktioner och överföring från muntlig till skriven text kräver specifika anpassningsstrategier i undertextning. Enligt Kovačič påverkar undertextning en texts interpersonella och textuella element⁷ mer frekvent än ideationella element (1996). I undertextningen av drama och film kan det enligt Kovačič emellertid vara viktigt att även fånga textstrukturelement (dialog) och interpersonella signaler:

because these two levels can be very significant elements of characters' personalities or their psychological and social relations. If dialogue is "smoothed out", so that only ideational elements are preserved, the viewer may not fully understand either the psychological development of a character, the power relations between two characters or some other dramaturgical component. (Kovačič 1996: 297)

Det är därför enligt Kovačič viktigt för undertextare att förstå vikten av olika element både från skriven och muntlig diskurs för att fatta lämpliga beslut i kondenseringen av originaldialogen.

³ *Begreppsmässig betydelse* benämns i föreliggande studie som *propositionellt innehåll*.

⁴ Dessa tre begrepp benämns i föreliggande studie som *icke-propositionellt innehåll*.

⁵ Med illokut aspekt menas avsikt med texten.

⁶ Begreppet talakt är hämtat ur Austins *How to do things with words* (1962).

⁷ Interpersonell, textuell och ideationell är Hallidays termer.

2.1.2 Översättning av manusbundet tal

Vid översättning av spontant tal redigerar man ofta bort talspråkliga drag som anses redundanta. Exempel på sådant redundant tal kan enligt Gottlieb (2000:18) vara felstarter, ofullständiga meningar osv. När det däremot gäller manusbundet tal är premisserna annorlunda. Manusbundet tal skall visserligen ge intryck av att vara spontant (s.k. impromptu), men dialogen är de facto nedskrivna, vilket innebär att det som vid första anblicken verkar redundant kan visa sig fylla en funktion i dialogen som helhet. Denna problematik beskrivs av de Linde och Kay som "The dilemma of accuracy" (de Linde & Kay 1999: 4). En balans måste uppnås mellan å ena sidan ett visst yttrandes tydlighet och å andra sidan dess stilistiska funktion. Enligt de Linde kan det vara frestande att redigera bort till synes överflödiga uttryck som t.ex. "actually", "well" och "you know". Sådana uttryck kan enligt de Linde emellertid "be integral to a character's style of discourse" (1995: 12). Vidare menar de Linde att:

While it would be absurd to pay attention to every little quirk and verbal mannerism it could be just as ruinous to produce an over-polished, face-lift text suggesting the speaker 'talks like a book'.

(de Linde 1995: 12)

2.1.3 Undertextningens tekniska aspekter

Undertextning begränsas dels av ett maximalt antal tecken per skärmbild och dels av hur lång tid varje textrad måste ligga ute i bild. Enligt nuvarande skandinaviska riktlinjer utgörs en enkel textrad av cirka 35 tecken (Pedersen 2007: 44). En enradig textremsa bör enligt Ivarsson (1992: 89) ligga ute i bild cirka tre sekunder och en tvåradig textremsa cirka sex sekunder. Som mått i undertextning används enheten tecken. Ett tecken kan definieras som "alla synliga resultat av en tangentnedtryckning, inklusive mellanslag" (Pedersen 2007: 43).

2.2 Texttyper

Katharina Reiss resonemang om texttyper (1971) grundar sig på Karl Bühlers modell (1934: 288f) om de språkliga grundfunktionerna. Bühlers modell har följande indelning⁸: informativ (*Darstellung*), expressiv (*Ausdruck*) samt vokativ (*Appell*).

⁸ Originalbenämningarna ges inom parentes.

Katharina Reiss bygger vidare på denna modell för att dela in texter i olika texttyper beroende på vilken funktion de har. Reiss delar in texter i fyra texttyper: informativ (t. ex. förmedling av fakta), expressiv (kreativa texter), operativ (appellativ, övertalning) samt den audiomediala (filmer, visuell eller talad information, musik, osv.). För Reiss är översättningens funktion avgörande för hur en text skall översättas. I översättningssammanhang beror funktionen eller syftet dessutom på i vilken kommunikativ situation översättningen sker. Reiss modell har kritiserats för att den inte tar hänsyn till det faktum att texter sällan är enbart t.ex. informativa eller expressiva utan snarare är en blandning av olika texttyper⁹. En annan invändning mot Reiss modell är att källtext och måltext kan tillhöra olika texttyper eller förändras över tid. Ur ett diakront perspektiv kan t.ex. översättningen av Jonathan Swifts *Gullivers resor* tjäna som exempel. Swift använde ironi i denna berättelse för att kunna kritisera sin samtid. Med tanke på detta appellativa syfte hörde *Gullivers resor*, när den skrevs, till Reiss operativa texttyp. En översättning i nutid av samma text har dock snarare ett underhållande syfte vilket innebär att den idag tillhör den expressiva texttypen. Trots denna kritik mot Reiss modell så är den, på grund av kopplingen mellan en viss texttyp och ett visst översättningssyfte, en användbar utgångspunkt för föreliggande studies diskussion.

2.3 Relevans och ekvivalens

Undertextningens specifika villkor ställer höga krav på att budskapet skall förmedlas trots undertextningsnormernas begränsningar. I enlighet med Reiss & Vermeers (1984) skoposteorin utgår översättaren från frågorna: "Vilket är översättningens syfte?" och "Vem är översättningen avsedd för?" (Reiss & Vermeer 1984: 59- 60, 67- 68). Enligt Kukkonen (1996: 162) kan översättning definieras som "muntlig eller skriftlig kommunikation som överförs från källspråket och källspråkskulturen till målspråket och målspråkskulturen så att översättningen fyller semantisk och pragmatisk ekvivalens". En undertextare väljer enligt Kukkonen ut relevant information i den multimediala kommunikationen där bildtexten löper parallellt med bilden och den muntliga diskursen (Kukkonen 1996: 162). Relevansbegreppet har enligt Kukkonen å ena sidan att göra med informationsinnehållet, å andra sidan med formen, dvs. hur budskapet formas så att

⁹ Reiss menar dock att en indelning i texttyper trots detta är meningsfull eftersom en text ofta har en övervikt av en viss språklig funktion (Reiss 1971: 32).

det väsentliga för sammanhanget ryms i en undertext. Enligt Kukkonen tillåter film- och TV-översättning så mycket kondensering och utelämnande av information därför att undertexten ofta får en kommunikativ vink ur bilden och den talade diskursen. Humor och ironi kan enligt Kukkonen delvis förmedlas av bild, tonläge och prosodi. Kukkonen menar dock att själva poängen med ironin kan gå förlorad om all förmedling av ironi överläts till de audiovisuella signalerna (1996: 163). I den multimediala översättningen som fungerande additiv, synkron, adekvat och acceptabel undertext bör man enligt Kukkonen eftersträva *pragmatisk ekvivalens* eller *pragmatisk relevans* så att kommunikationen inte bara blir språklig utan även kommunikativt relevant.

Kovačić (1992) utgår från Hallidays språkfunktionella system och menar att valet av utelämnanden grundar sig på det språkliga tecknets funktion. De beståndsdelar som är minst lämpliga att utelämnas är de som bär den representativa funktionen, eftersom de enligt Kovačić är ytrepresentationer av de underliggande propositionella relationerna. De stöds inte av film eller TV-medierna i samma utsträckning som beståndsdelar med personell eller kohesiv funktion: personella funktioner kombineras med filmens visuella och audiella information.

Med hjälp av relevansteorin (Sperber & Wilson: 1986) modifierar Kovačić (1994) detta resonemang för att rationalisera en större mängd utelämnanden eftersom samma interpersonella drag kan förekomma i två skilda kontexter och vara högst relevant i en av dem men inte i den andra. Kovačić menar att:

när undertextaren har brist på utrymme utvärderar hon eller han den relativa relevansen av enskilda segment i ett visst yttrande. [...] Undertextaren utelämnar den del av budskapet som hon eller han anser vara minst relevant för att förstå budskapet i fråga, för att uppleva stämningen i en viss situation eller relationen mellan de inblandade deltagarna [...] (1994: 250, min översättning).

Kovačić (1994) exemplifierar hur relevansteorin kan förklara en ersättning av ett längre segment med ett kortare som sinsemellan har en ”interpretativ likhet”:

Ex. 1

I woke up *three minutes ago*.

I *just* woke up.

I yttrandets omedelbara kontext kan utelämnandet av tidsangivelsen i (1) anses befogad. Enligt Kovačić kan den exakta tidsangivelsen emellertid visa sig vara relevant i ett helhetsperspektiv, t.ex. för att skildra ett karaktärsdrag eller för att markera ironi.

Av Kovačićs exempel ovan framgår att till synes omständliga repliker kan fylla en viss funktion som inte alltid är uppenbar i en enskild replik. Genom att sådana repliker ”normaliseras” när de förmedlas i undertexten har TV-tittaren möjligen vunnit i läsbarhet med avseende på propositionellt innehåll. TV-tittaren riskerar dock att istället gå miste om vissa replikers egentliga funktion, nämligen den karaktärsskildrande.

2.4 Humor och ironi

Begreppen humor och ironi har studerats separat men tycks sällan ha diskuterats i samma studie¹⁰. Humor och ironi anses ändå ofta vara besläktade. Exempelvis beskriver Vandaele (1999) humor som ett slags inkongruens och överlägsenhet - två drag som även återfinns i verbal ironi. Humor och ironi har dessutom det sambandet att humor är en funktion eller en avsedd effekt av ironin. Traditionellt sett brukar man följa Aristoteles definition av ironi: ”ironi är att säga något men mena något annat”. Grice (1984) föreslår en liknande definition och menar att innebörden av ironiska yttranden är den omvända mot den bokstavliga betydelsen. Det finns dock flera typer av ironi som inte ryms inom denna beskrivning. Sperber & Wilson ger exempel på två personer som befinner sig i en kraftig regnskur. En av dem faller ett av följande yttranden:

Ex. 2

- a. Vilket vackert väder.
- b. Det verkar som om det regnar.
- c. Vilken tur att vi inte tog med något paraply.
- d. Kom du ihåg att vattna blommorna?

(1981: 300, min översättning)

Bara (a) och (c) kan anses uttrycka motsatsen till den betydelse som avses. Yttrande (b) och (d) är dock irrelevanta i yttrandenas kontext vilket motiverar en ironisk tolkning. Den ironiske talaren kan därför anses bryta mot Grices kvalitetsmaxim: ”Försök att uttrycka dig på ett sätt som är så sant som möjligt” (Grice 1989: 27). Ironisk inkonsekvens kan visa sig på flera olika nivåer. I exempelmeningarna ovan ligger ironin i endast ett ord (jmf. ”vackert” i (a)), i hela yttrandet (jfr. (d)), och/eller i det oförenliga mellan yttrandet och kontexten (jfr. Barbe 1995: 29).

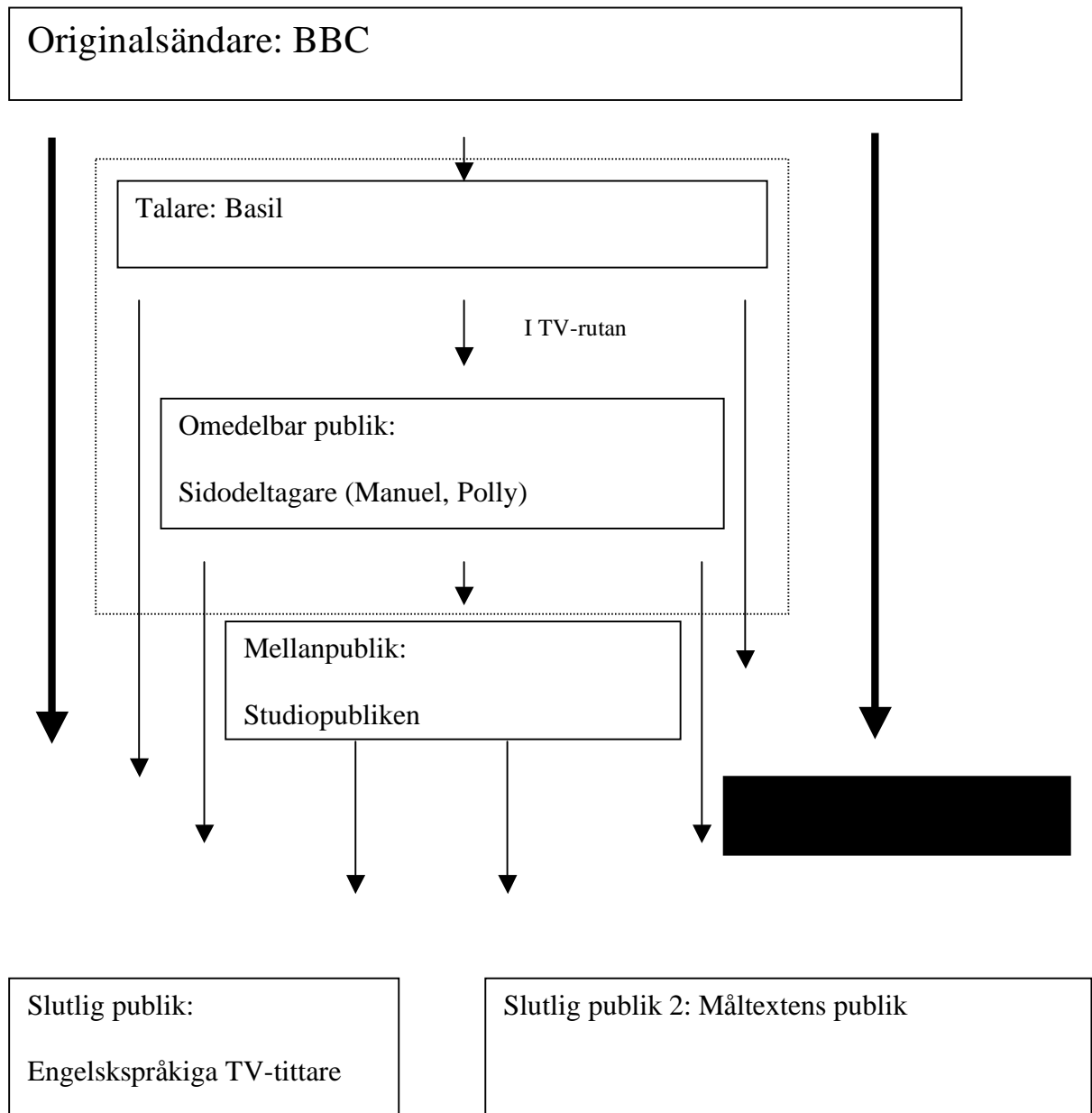
¹⁰ Ett exempel är dock Pelsmaekers ”Subtitling Irony” (2002) som undersöker förmedlingen av Black Adders verbala ironi till nederländska undertexter.

Vad som är gemensamt för exempelmeningarna ovan tycks dock vara att samtliga pekar på någon slags inkonsekvens eller diskrepans som lyssnaren förväntas lägga märke till (Barbe 1995: 16).

Muecke (1972) menar följande angående ironi: "as an attitude it is rather free from rules". Ironi tycks alltså vara lika propositionellt svårfångad som attityd. Enligt Levinson (1983: 161) är eller transporterar ironi en attityd som i de flesta fall är negativ. Ironiska yttranden används alltså enligt Levinson prototypiskt för att förmedla kritik. Ett sätt att kommunicera ironi är att använda sig av andra retoriska medel som t.ex. retoriska frågor, registerbyte osv. (Barbe 1995). Dessa fenomen kan därför tjäna som ironiska markörer, i likhet med t.ex. ansiktsuttryck och intonation. Ytterligare exempel på ironiska markörer kan vara signaler som sammanfaller med Gumperz "contextualization clues" (Gumperz 1982). Dessa signaler tycks bara förekomma i samband med ironi och tar sig uttryck bland annat genom intonation, ord som är oförenliga med kontexten, motsägelsefulla satser, en stil som inte är konsekvent med yttrandets innehåll, registerbyte osv.

Utöver dessa verbala signaler måste vi även ta hänsyn till icke-verbala signaler såsom gester, rörelser, ansiktsuttryck osv. i bedömningen av om ett yttrande är ironiskt eller ej. När ironiska yttranden diskuteras är det generellt sett viktigt att ta hänsyn både till talarens och till lyssnarens perspektiv. I *Pang i byggets* fiktiva värld är det underordnat huruvida de övriga rollfigurerna förstår Basils ironi eller inte. Manusförfattaren använder rollfiguren Basil som talare för ett budskap vilket egentligen riktar sig till publiken och inte till de övriga rollfigurerna, dvs. utanför den fiktiva ramen. Eftersom *Pang i bygget* är en fiktiv berättelse finns det både fiktiva och verkliga talare och lyssnare. För att tydliggöra denna kommunikationsstruktur kan vi använda en modell av Goffman (1981) som har anpassats till kommunikationsstrukturen i TV av Pedersen (2008). Pedersen beskriver hur talaren och lyssnarens tal på scenen påverkar den omedelbara publiken, vilken består av sidodeltagare (side participants) och åhörarna (overhearers). Den som bestämmer vad som sägs är dock originalsändaren (original sender), av Goffman kallad "författaren" (1981: 144). "Författaren" kan vara fler än endast manusförfattaren/-na, t.ex. producenten och kanske t.o.m. BBC som är ansvariga för produktionen. Dessa kommunicerar indirekt till den slutliga (TV-) publiken (Goffman 1981: 138) genom seriens rollfigurer. En av originalsändarens mest kraftfulla instrument för att uppnå önskad perlokut effekt är vad Pedersen kallar "mellanpubliken"

(the intermediate audience) som består av studiopubliken eller ”pålagda skratt”. Till sist finns en andra slutlig publik, som originalsändaren sällan tar hänsyn till, nämligen den utländska marknaden som måste förlita sig på undertexten för att förstå budskapet (Pedersen 2008).

Figur 1: Kommunikationsstrukturen i TV baserat på Pedersen (2008)

2.4.1 Ironins kontext

Ironins kontext är ”miljön” där ironin äger rum. Denna innefattar deltagarna, deras förhållande, den kulturella kontexten som förmedlas mellan deltagarnas normer och presuppositioner, vilka i sin tur indikerar potentiella konfliktområden (Barbe 1995:71).

I *Pang i bygget* är t.ex. deltagarnas hierarkiska förhållande chef – anställd mycket tydligt. Vad som dock inte framgår lika tydligt, om dessa inte förmedlas i undertexten, är rollfigurernas normer och värderingar. Basil har t.ex. många konservativa värderingar vilket återspeglas i hans attityd. Dessa värderingar går ibland stick i stäv mot omgivningens värderingar vilket ger upphov till potentiella konfliktområden. Om denna attityd, som färgar källtextens språk, inte förmedlas i undertexten, blir ironin mindre tydlig. Det är alltså viktigt att deltagarnas värderingar tydliggörs för att markera de konfliktområden där ironin och därmed humorn uppstår.

2.5 Talakter

2.5.1 Definition av centrala begrepp

Med begreppet talakt menas i föreliggande studie illokut kraft + propositionellt innehåll. Ett exempel på illokut kraft är t.ex. en fråga, en order osv. Med propositionellt innehåll menas själva sakinnehållet. I t.ex. ett yttrande som ”Stäng fönstret!” är den illokuta kraften en order. Innehållet är handlingen att stänga fönstret. I definitionen av propositionellt innehåll utgår föreliggande studie, liksom Sahlins studie (2001: 634f), från vad Searle menar med proposition – den del av innehållet som förblir konstant oavsett vilken illokut kraft yttrandet har (dvs. oavsett meningstyp, intonation osv.) I föreliggande studie kontrasteras propositionellt innehåll med icke-propositionellt innehåll. Sahlin uttrycker skillnaden genom att beskriva det propositionella innehållet som innehåll som förmedlas genom *vad* som sägs, medan det icke-propositionella innehållet uppstår ur *hur* något sägs (2001: 635).

2.5.1.1.1 Lokuta, illokuta och perlokuta talakter

Enligt Austin (1962) innebär en *lokut talakt* att säga något med ett propositionellt innehåll. Samtidigt med denna lokuta talakt sker en *illokut talakt* - det som sägs utgör ett påstående, ett löfte, en begäran eller dylikt. Den *perlokuta talakten* består i att talaren orsakar en viss effekt hos åhöraren. I föreliggande studie beskrivs ironi utifrån denna sammansatta talakt. Beträffande den lokuta talakten uppstår ironi när det föreligger någon form av kontrast eller inkongruens mellan vad som sägs, dvs. det propositionella innehållet, och vad som kan infereras från situationen. Denna inkongruens kan vara en

motsats, en underdrift eller en överdrift. Inkongruensen mellan vad som sägs och vad interlokutörerna kan observera uppmuntrar åhöraren att söka efter betydelse som inte uttrycks bokstavligen. För att skilja mellan ironiska yttranden och exempelvis lögner och nonsens, beskrivs de i termer av illokut talakt eller ”kraft” och perlokut effekt.

2.5.1.1.2 Illokuta inkongruenser

Ett yttrandes illokuta kraft kan exempelvis vara ett påstående, en fråga, en gratulation, upprepning, osv. Tar man emellertid hänsyn till i vilken situation yttrandet fälls, står det klart att ett utvärderande element har tillkommit genom den kritik som riktas mot åhöraren. Searle (1969, 1976), som vidareutvecklade Austins talaktsteorier, utformade en taxonomi för talakter baserad på villkoren för en ”lyckad” talakt (“felicity conditions”) utifrån perspektivet illokut kraft. I Searles taxonomi kännetecknas en talakt av ett propositionellt innehåll (relaterat till vad det är meningen att yttrandet skall räknas som) och förberedande villkor (situationella nödvändiga förutsättningar som t.ex. talarens och åhörarens mentala tillstånd). Ur ett illokut perspektiv är ett ironiskt yttrande följaktligen en talakt vars essensvillkor är att det är meningen att räknas som ett uttryck för en (övervägande negativ) utvärderande attityd. Ett ironiskt yttrande har en särställning, eftersom det ”lånar” en annan talakts villkor för det propositionella innehållet, men bryter mot dess essens- och ärlighetsvillkor. Verbal ironi består således i att kritisera genom att på falska grunder påstå, lova, fråga, osv.

3 Material

I föreliggande studie undersöks den brittiska TV-komedin *Pang i bygget*. Manus är skrivet av John Cleese och Connie Booth. Serien spelades in i två omgångar om vardera sex avsnitt, under åren 1975 respektive 1979. Serien utspelar sig i ett hotell i Torquay ägt av Basil Fawlty (John Cleese) och hans hustru Sybil (Prunella Scales). Övrig hotellpersonal som förekommer i samtliga avsnitt är Polly (Connie Booth) och den spanske kyparen Manuel (Andrew Sachs).

Den första undertexten på svenska gjordes av Monica Scheer för SVT:s sändning 1976 respektive 1980. På den DVD-version av serien som har använts för transkribering av källtextens tal står Monica Scheers namn utsatt, samt året 1997. Efter korrespondens med Scheer framkom det att hon gjorde en ny version 1997 i samband

med en videolansering av serien. Enligt Scheer gavs inga riktlinjer från videobolaget för utformningen av den nya undertexten 1997. Den viktigaste skillnaden mellan Scheers första version (1976 respektive 1980) och versionen från 1997 är den kvantitativa. Video/ DVD-bolaget hade inte lika stränga krav som SVT på läsbarhet för alla tittargrupper. För 1997 års version var 4 sekundersregeln¹¹ därför inget absolut krav enligt Scheer¹², vilket medgav en större kvantitet tecken än i den tidigare versionen.

Den andra versionen är gjord 2004 av Klas Danielsson på West Video AB för Kanal 5. Det excerperade materialet¹³ består av en transkription¹⁴ av Basils ironiska repliker (mitt urval, se nedan) under seriens samtliga 12 avsnitt samt två svenska undertextversioner av motsvarande repliker. Källtexten är totalt 17 188 tecken, 20 905 med mellanslag (3 966 ord). Med källtexten menas här det excerperade materialet dvs. Basils ironiska repliker exklusive kontexten. Med kontexten avses de intilliggande replikerna från andra rollfigurer än Basil.

3. 1 Val av material

En grundpremiss för denna studie var att den skulle undersöka översättningen av en engelsk text till svenska. För en komparativ studie mellan två måltexter blev ett andra kriterium att samma engelska källtext skulle ha översatts till svenska mer än en gång. I en första etapp före den empiriska delen har föreliggande studie valt att undersöka en engelsk källtext inom den multimediala översättningen. Valet föll på TV-serien *Pang i bygget* därför att den kunde antas innehålla en riklig dialog med många svåröversatta repliker vilket gjorde den intressant för en komparativ studie. Med svåröversatta repliker menas här de repliker som riskerar att förlora information som är viktig i sammanhanget exempelvis ironi vid översättning.

I en andra, empirisk etapp, studerades ett antal avsnitt för att välja ut vilket språkligt fenomen som skulle undersökas närmare. Som undersökningsfenomen valdes ironi eftersom TV-serien i så hög grad bygger på detta fenomen. I studien undersöks de konsekvenser förändringarna får med avseende på den verbala ironin.

Med tanke på undersökningens begränsade omfattning skedde nästa urval genom att välja endast en rollfigur att analysera. Valet föll på Basil eftersom hans rollfigur var den

¹¹ Dvs. att en enradig textremsa måste ligga ute i TV-rutan i 4 sekunder.

¹² Muntlig uppgift från Monica Scheer, f.d. undertextare på SVT, 25/8 2008.

¹³ Se Bilaga 1

¹⁴ Urvalsprinciper beskrivs i avsnitt 4.2

som kunde antas ha flest ironiska repliker under seriens gång. Detta antagande grundar sig på tre lätt observerbara fakta: Basil förekommer i samtliga avsnitt, han har rikligt med repliker och han använder sig påfallande ofta av ironi för att framföra kritik. Anledningen till att försöka välja den rollfigur med flest antal ironiska repliker var att få en så meningsfull kvantitativ undersökning som möjligt. Rollfiguren Sybil var också ett tänkbart alternativ. I ett av avsnitten har hon dock mycket få repliker vilket skulle ge en oönskad ojämn fördelning av resultaten. Valet av rollfiguren Basil skulle däremot garantera en mer jämn fördelning av antalet repliker per avsnitt, även om långt ifrån alla Basils repliker kunde förväntas vara ironiska.

3.2 Kortfattad presentation av rollfigurerna

Basil är en arrogant och excentrisk hotellchef. Hotellgästerna tycks mest vara till besvär för honom, särskilt de som han inte uppfattar ha tillräckligt hög social status. Basil verkar överlag ha många konservativa värderingar och tycks bl.a. ha tagit på sig rollen som ”moralens väktare”. Basil använder ofta ironi för att uttrycka sitt missnöje över bl.a. sin fru, sina anställda och hotellets gäster.

Sybil är Basils fru. Hon verkar mer intresserad av att äta chokladpraliner, permanenta håret, fila naglarna och skvalla med sina väninnor i telefon än att hjälpa till med att driva hotellet.

Polly är hotellets allt-i-allo med konstnärliga ambitioner. Hon hjälper ofta Basil ur diverse svåra situationer.

Manuel är den spanske kyparen som Basil behandlar som en tjänare. Han har problem med det engelska språket vilket ofta bäddar för missförstånd och ibland försätter honom i besvärliga situationer.

4 Modell och metod

4.1 Modell

Studien utgår från Gottliebs modell (1992: 164). Denna modell verkade lämplig eftersom hans indelning i kategorier är specifikt anpassade till undertextning. Efter att i en första etapp ha prövat denna modell visade sig Gottliebs kategorier emellertid vara för allmänna för denna studie. I en andra etapp har därför Gottliebs modell anpassats

efter föreliggande studies syfte. Kategorierna¹⁵ *Imitation (Imitation)*, *Transkribering (Transcription)* samt *Konformerig (Dislocation)* har tagits bort från Gottliebs modell. Anledningen är att dessa kategorier handlar om fenomen som inte i första hand berör ironi eller som förekommer i så få fall i materialet att det blir mer meningsfullt att ersätta dessa med nya kategorier som är anpassade till undersökningens syfte. I föreliggande studie har kategorierna *neutralisering* och *idiomatisk omskrivning* tillkommit till Gottliebs modell. Dessa har skapats av mig för att bättre passa föreliggande studies syfte. Syftet med kategorin *neutralisering* är att fånga förändringar i översättningen som riskerar att försvaga ironin och som inte mäts i Gottliebs modell. Kategorin *idiomatisk omskrivning* har tillkommit för att kategorisera fall där översättaren har valt ett motsvarande uttryck i målspråket för att återge ett svåröversatt uttryck i källtexten. Förutom de ovan beskrivna förändringarna har föreliggande studie dock strävat efter att i möjligaste mån använda samma kategorier som Gottlieb för att resultaten lättare skall kunna jämföras med liknande studier. Gottliebs kategori *deletion* benämns *strykning* i föreliggande studie för att få en tydligare och mer idiomatisk svensk benämning¹⁶.

4.1.1 Kategorier i föreliggande studie

Följande kategorier används för analysen i föreliggande studie (exemplifieras nedan):

Kategorier

Transfer (samma innehåll förmedlas)
Parafras (omskrivning t.ex. av språkstrukturella skäl)
Neutralisering (t.ex. förlust av dubbelmening)
Idiomatisk omskrivning (av idiomatiska skäl)
Kondensering (färre ord, bevarat innehåll)
Decimering (färre ord, innehållslig förlust)
Strykning (utelämnande av ord eller satser)

Tabell 1. Kategorier av översättningsstrategier

¹⁵ Synonyma benämningar inom parentes.

¹⁶ Benämningen ”strykning” är från Sahlins modell (2001).

4.1.1.1.1 *Transfer*

Med *transfer* menas en direkt överföring mellan KT (källtext) och MT (måltext) med samma oförkortade innehåll.

Ex 3. Säsong 1: The Wedding Party.

KT	Scheer
Enjoying yourself, dear?	Har du roligt, älskling?

4.1.1.1.2 *Parafras*

Med *parafras* menas en omskrivning där samma innehåll som i KT förmedlas till MT.

Ex. 4. Säsong 1: The Builders.

KT	Danielsson
Have a nice day, dear.	Ha det så trevligt, kära du.

4.1.1.1.3 *Neutralisering*

Med *neutralisering* menas ett förändrat uttryck, där det propositionella uttrycket är detsamma men där det icke-propositionella innehållet är förändrat, exempelvis den illokuta kraften¹⁷, vilket riskerar att försvaga ironin. Kategorin *neutralisering* har fyra underkategorier: *förlorat registerbyte*, *förlorad dubbelmening*, *försvagat uttryck* och *förändrad form*. Anledningen till att endast kategorin *neutralisering* innehåller underkategorier är att den utgör en central del i resonemanget kring vad som sker vid översättning av ironi och att underkategorierna tydliggör dessa förändringar.

4.1.1.1.4 *Förlorat registerbyte*

Med *förlorat registerbyte* menas ett byte av register i KT vilket inte förmedlas i MT och som därmed resulterar i ironisk förlust. Exempelvis görs ibland en hög stil i KT om till en neutral stil i MT. I exemplet nedan har inget av Basils tre exempel på avvikande stil med ironisk effekt förmedlats till MT

Ex. 5. Säsong 1: Hotel Inspectors.

KT	Scheer	Danielsson
I would find it a little easier to cope with some of the <u>cretins</u> we get in here, my little <u>nest of vipers</u> , if I got a <u>smidgen</u> of cooperation from you.	Det vore lättare att klara av idioterna om du bjöd till lite.	Det vore enklare att umgås med idioterna om du visade samarbetsvilja.

¹⁷ Se avsnitt 4.1.2.4

4.1.1.1.5 Förlorad dubbelmening

I följande exempel förmedlas inte dubbelmeningen hos ”finished” i betydelserna ”klar” respektive ”utmattad”:

Ex. 6¹⁸. Säsong 1: Hotel Inspectors.

Sybil sitter i telefon med en vännina medan Basil arbetar. Till slut tröttnar Basil och säger ironiskt:

KT	Scheer	Danielsson
Darling when you're <i>finished</i> why don't you have a nice lie down?	Vila dig lite när <i>du har slutat</i> .	- Ska du inte <i>ta dig en tupplur</i> ?

4.1.1.1.6 Försvagat uttryck

I följande exempel försvagas uttrycket i Danielssons version men inte i Scheers. Det dramatiska ”under the knife” motsvaras av ett lika dramatiskt ”skäras upp” i Scheers version. I Danielssons version motsvaras samma engelska uttryck av ett neutralt ”opereras”.

Ex. 7. Säsong 1: The Germans.

Basil irriteras över att sjuksköterskan omedelbart ber honom att lämna rummet.

KT	Scheer	Danielsson
Presumably you wouldn't mind if I said goodbye to my wife? <i>She's under the knife tomorrow.</i>	-Får jag säga adjö till min fru? <i>Hon ska skäras upp i morgon.</i>	-Får man ta farväl? <i>Hon ska opereras.</i>

Till kategorin försvagat uttryck räknas även förändring av ett yttrandes form som medför ironisk försvagning t.ex. då ett ironiskt konstaterande har ändrats till en fråga.

4.1.1.1.7 Idiomatisk omskrivning

Ex. 8. Säsong 2: Communication Problems.

En dam har försökt att få prisavdrag på det mesta under sin vistelse på hotellet. Basil blir irriterad över hennes snålhet och i slutet av avsnittet sliter han frustrerad av sig sin skjorta och utbrister:

KT	Danielsson
I'm going to give her <i>the shirt off my back</i> , too!	-Hon ska få <i>min sista trasa</i> .

4.1.1.1.8 Kondensering

Med kondensering menas att KT reduceras utan att någon väsentlig del av innehållet går förlorad.

¹⁸ För en diskussion av detta exempel se kapitel 6.1, ex. 10.

Ex. 9. Säsong 1: The Builders.

Basil ger Sybil en förmaning innan hon åker iväg med bilen.

KT Danielsson

Don't drive over any mines or anything.	Ha det så trevligt, kära du. <i>Kör inte på några minor.</i>
---	---

I exemplet ovan (9) översätts inte frasen "or anything". Denna fras är inte en väsentlig del av innehållet och översättningsstrategin räknas därmed som en kondensering.

4.1.1.1.9 Decimering

Decimering definieras i föreliggande studie som ett förkortat uttryck med reducerat innehåll.

Ex. 10. Säsong 1: The Wedding Party.

KT Scheer

Enjoying yourself, dear?	Har du trevligt?
--------------------------	------------------

I exempel 10 ovan visas hur ett ironiskt "dear" utelämnas, vilket i föreliggande studie räknas som decimering.

4.1.1.1.10 Strykning

Med strykning menas en utelämnad replik, t.ex. strykning av en hel ironisk sats.

Ex. 11. Säsong 2: The Kipper and the Corpse.

En hotellgäst har beställt frukost på sängen. För att betona hur mycket besvär detta vållar Basil och för att ironisera över det olämpliga i detta upplägg, utbrister Basil:

KT Scheer

<i>I'll be up in good time to serve you breakfast in bed.</i>	--
---	----

4.2 Metod

4.2.1 Analysmetod

De av Basils yttranden som jag har ansett vara ironiska har excerperats och transkriberats manuellt. Valet av vilka yttranden som är ironiska eller ej är en bedömningsfråga – det är svårt eller omöjligt att kringgå det subjektiva inslaget i detta urval. Studiopublikens skratt kan i viss mån minska det subjektiva inslaget när det gäller att bedöma vad som utgör humoristisk ironi. Transkriptionen är endast lexikal, dvs. verbala yttranden har skrivits av men pauser, intonation osv. har inte markerats. I detta arbete har DVD-versionens engelska undertexter varit till stor hjälp, särskilt eftersom det rent kvantitativt undertextas mer av Basils tal i de engelska undertexterna än i de svenska. Den engelska undertexten har därför fungerat som ett stöd och underlättat

arbetet med transkriberingen. Den engelska undertexten är emellertid långt ifrån identisk med Basils tal och det krävs därför att man vid transkriberingen lyssnar uppmärksamt på talet för att få med allt vad som sägs. Efter att källtexten har transkriberats har nästa steg varit att transkribera de två svenska undertexterna.

I analysen av materialet kategoriseras varje yttrande endast en gång. Detta val kan diskuteras - det hade även varit möjligt att kategorisera samma yttrande mer än en gång. En sådan kategorisering hade givetvis resulterat i ett större antal förekomster. Eftersom nästan varje yttrande i KT kondenseras med något ord i MT anses det i föreliggande studie inte meningsfullt att kategorisera varje yttrande dels som en *kondensering* och dels som exempelvis en *parafras*. Strategin *parafras* kan följaktligen sägas ha företräde framför *kondensering* i bemärkelsen att om ett yttrande kategoriseras som *parafras* kategoriseras det inte ytterligare en gång som en *kondensering*. I studien räknas inte som *decimering* eller *strykning* följande fenomen om dessa inte är av central betydelse för ironin: tvekingar, upprepningar eller flera lager av garderingar i stil med "I thought that I suspected that" samt utelämnande av enskilda pragmatiska markörer som t.ex. "oh" och "well". Även om också dessa fenomen kan inverka på ironin¹⁹ bedöms det i föreliggande studie inte som rimligt att t.ex. undertexta alla utrymmeskrävande lager av garderingar vilka Basil frekvent använder. Däremot har utelämnandet av tilltalet "dear" räknats som en *decimering*. Valet att endast räkna utelämnande av "dear" och inte utelämnande av t.ex. "oh", "well" osv. är godtyckligt men konsekvent. Det är en fråga om gränsdragning eftersom inte alla pragmatiska markörer som kan tänkas innebära en *decimering* av ironin kan inkluderas i föreliggande studie. Eftersom den kognitiva omgivningen (Sperber & Wilson 1986: 38-39) är olika för olika människor i en heterogen målgrupp av TV-tittare, är det svårt att exakt avgöra vilken information som är den mest relevanta för deras förståelse. Därför kan kategorierna uppfattas på olika sätt, dvs. full objektivitet kan inte uppnås med avseende på vad som är kondenserad, decimerad eller utesluten information.

I studien presenteras kategorierna under kapitel 4.1.1. Syftet med dessa exempel är endast att ge en kortfattad illustration av varje kategori. I kapitel 6.1 presenteras 13 exempel vilka diskuteras utifrån de fenomen som har betydelse för studiens undersökning. Vissa av kategoriexemplen från kapitel 4.1.1 återkommer i kapitel 6.1.

¹⁹ Se Bruti, 2006; Kovačič, 1996; Blini & Matte Bon, 1996; Bussi Parmiggiani, 2002; Hatim & Mason, 2000: 438.

Invändningar kan riktas mot att använda samma exempel i två olika kapitel. Anledningen till detta är emellertid att de tydligaste exemplen på vissa kategorier har råkat sammanfalla med de exempel som ansetts mest relevanta att diskutera i denna studie. I exemplen visas undertexterna med samma radindelning som när de visas på en TV-ruta. För att underlätta förståelsen av exemplen har emellertid delar av MT som inte har någon KT-motsvarighet i exemplen och därför saknar betydelse för exemplet utelämnats.

5 Resultat

Nedan presenteras resultaten för Scheers och Danielssons versioner i samma tabell för att underlätta en jämförelse dem emellan. Därefter följer en genomgång av de båda versionernas resultat under skilda rubriker.

Strategier	Scheer		Danielsson	
	<i>Antal förekomster</i>	<i>Procent</i>	<i>Antal förekomster</i>	<i>Procent</i>
Transfer	88	21 %	98	23,4 %
Parafras	94	22,4 %	96	22,9%
Neutralisering	22	5,3 %	22	5,3 %
Idiomatisk omskrivn.	31	7,4 %	18	4,3 %
Kondensering	80	19,1%	110	26,3 %
Decimering	33	7,9 %	34	8,1 %
Strykning	71	16,9 %	41	9,8 %
Totalt	419	100 %	419	100 %

Tabell 2. *Fördelning av de ironiska replikerna på strategierna i Scheers respektive Danielssons översättning.*

5.1 Scheers resultat

Scheers text innehåller 10 053 tecken, 11 889 inklusive mellanslag (2 167 ord). Liksom i beräkningen av källtextens antal tecken ingår i Scheers och Danielssons undertexter ingen kontext dvs. övriga rollfigurers repliker eftersom endast Basils repliker analyseras.

Det totala antalet förekomster av ironiska repliker är 419 i Scheers respektive Danielssons översättning. Samtliga översättningsstrategier är representerade i Scheers

översättning. Den mest frekventa strategin är *parafras* med 94 (22,4 %). Den näst vanligaste strategin är *transfer* med 88 förekomster (21 %). Den tredje mest frekventa strategin är *kondensering* med 80 förekomster (19,1 %). Dessa tre mest frekventa kategorier utmärker sig för sitt höga antal förekomster tillsammans med den fjärde vanligast förekommande strategin, nämligen *strykning* med 71 (16,9 %). Dessa fyra vanligaste strategier står för 79,4 procent av de 419 förekomsterna i Scheers översättning.

5.2 Danielssons resultat

Danielssons text innehåller 11 739 tecken, 13 941 inklusive mellanslag (2 609 ord). Även i Danielssons översättning är samtliga strategier representerade. Den mest frekventa strategin är *kondensering* med 110 förekomster vilket motsvarar 26,3 procent av det totala antalet förekomster. Den näst vanligaste strategin är *transfer* med 98 förekomster (23,4 %) och den tredje mest frekventa strategin är *parafras* med 96 förekomster (22,9 %). Till skillnad mot fördelningen av strategierna i Scheers översättning är det tre snarare än fyra strategier som utmärker sig för sitt höga antal förekomster. Den fjärde mest förekommande strategin är *strykning* vilken förekommer 41 gånger (9,8 %). De tre vanligaste strategierna utgör tillsammans 72,6 procent av det totala antalet förekomster i Danielssons översättning. De resultat som har presenterats ovan kommer att diskuteras mer utförligt i kapitel 6.2.1.

6 Diskussion och analys

6.1 Diskussion

Eftersom *Pang i byggets* syfte är att underhålla översätts en sådan text enligt Reiss modell som en expressiv snarare än en informativ text. I detta icke-propositionella, formbetonade²⁰ perspektiv kan det vara viktigare att i undertexten ge utrymme åt det som i ett propositionellt perspektiv får karaktären av ett tillägg än att översätta rent sakinnehåll. I exempel (12) nedan uttrycker Basil sin frustration genom ett ironiskt yttrande. I ett propositionellt perspektiv kan det anses viktigare att inrikta sig på

²⁰Reiss använder termen *formbetont* (1971: 37).

sakinnehållet, Basils jakande svar, än hans ironiska tillägg. En av undertextarna, Danielsson, förmedlar dock både det jakande svaret och det ironiska tillägget.

Ex 12. Säsong 2: The Anniversary.

På paret Fawltys 15:e bröllopsdag försöker Basil dölja att Sybil inte är hemma. Basil förklarar falskeligen inför ditresta vänner att Sybil ligger sjuk på övervåningen och inte vill träffa någon. Basil försöker få lögnerna att gå ihop angående tidpunkterna för ett doktorsbesök som i själva verket inte har ägt rum. (R=Roger, B=Basil, V=Virginia). (Min kursivering.)

KT	Scheer	Danielsson
R: But you said the doctor came first thing this morning.	Men doktorn var ju här i morse.	-
B: The puffing up started after he'd gone, okay?	För halsen, ja! Sedan svullnade hon.	-
V: After?	<i>Efter det?</i>	- Senare?
B: <i>Yes, after. Are you taking notes?</i>	<i>Just det!</i>	- <i>Ja, noterar du?!</i>

I den sista repliken uttrycker Basil en frustration över att alla tycks vara ute efter att hitta brister i hans resonemang och därmed avslöja hans lögn. Till skillnad mot Danielsson översätter inte Scheer repliken "Are you taking notes?" vilken uttrycker ironi. Repliken har möjligen strukits av Scheer för att den saknar information som för handlingen framåt. Den utgör dock ett tydligt exempel på Basils ironi, vilket med tanke på texttypen kan vara viktigt att bevara. Istället tycks Scheer prioritera det Levinson (1983) kallar närhetspar (adjacency pairs). Exempel på närhetspar är hälsning-hälsning, fråga-svar. Att rollfiguren Virginias (After?) följs av ett direkt svar ("yes") följer detta välbekanta mönster vilket förmodligen förbättrar läsbarheten av undertexten. Genom att svara på Virginias fråga har Basil så att säga levt upp till de konversationella förväntningarna när någon ställer en fråga. Därefter frågar han "Are you taking notes?". Eftersom Basil redan har besvarat Virginias fråga, får denna fråga karaktären av ett tillägg och betraktas därmed möjligen som mindre relevant att översätta. Kovačić beskriver samma fenomen så här:

Whole utterances are deleted, especially when their relationship to a preceding one is basically that of expansion or explication (Kovačić 1994).

Nedan följer ett annat exempel på samma slags fenomen som i ex. 12:

Ex. 13. Säsong 1: Hotel Inspectors.

En hotellgäst står och väntar vid disken. Basil har lagt märke till att Sybil inte alls har varit upptagen.

KT	Scheer	Danielsson
I'm so sorry to have kept you waiting sir. I had no idea my wife was so busy.	-Förlåt att min herre fått vänta.	Förlåt, jag visste inte att min fru var så upptagen.

Ur ett propositionellt perspektiv skulle replikens två yttranden kunna parafraseras med en mening: Basil ber gästen om ursäkt. Eftersom det första yttrandet innehåller själva ursäkten är detta det viktigaste att översätta ur ett propositionellt perspektiv. Det andra yttrandet anger bara omständigheterna kring varför gästen fick vänta. För hotellgästen gör det antagligen detsamma om dröjsmålet var Basils frus eller Manuels fel. Det andra yttrandet kan därför anses redundant ur ett propositionellt perspektiv. Det är redundant eftersom det får karaktären av ett onödigt tillägg i form av en irrelevant förklaring. Scheer tycks i exemplet ovan välja denna propositionella strategi. I Scheers översättning förmedlas endast budskapet i Basils första yttrande ("förlåt att min herre fått vänta"). Att hotellgästen väntar vid disken framgår emellertid redan av bilden vilket gör frasen "att min herre fått vänta" redundant. Det andra yttrandet ("jag visste inte att min fru var så upptagen") utelämnar Scheer helt. Danielsson väljer däremot en annan strategi. Ur ett interpersonellt perspektiv i motsats till det ovan nämnda propositionella perspektivet skulle replikens två yttranden kunna parafraseras: Basil uttrycker sin frustration över frus ovilja att hjälpa till. Det är ur denna frustration som ironin uppstår. Även i Danielssons undertext förmedlas ursäkten från det första yttrandet. Den kondenseras dock till ett enda ord ("förlåt") för att istället ge utrymme åt att betona Basils ironi över sin frus beteende. Ironin blir därmed tydlig i Danielssons version medan den utelämnas i Scheers version.

Utelämnanden av små enstaviga ord i undertexten kan ibland innebära ironiförlust om dessa ord fungerar som ironiska markörer. Ett exempel på en sådan funktion kan vara när ett ironiskt yttrande syftar tillbaka på ett tidigare yttrande som i exempel 14.

Ex. 14. Säsong 2: The Anniversary.
 Sybil menar att Polly sällan glömmet saker.
 S= Sybil, B= Basil. (Min kursivering).

KT	Scheer	Danielsson
S: -Can you remember last time she did?	-	-
B: -No, I can't. But then, my memory isn't very good.	-Nej, men jag har dåligt minne.	-Nej, men mitt minne är inget vidare.

Basils "but then" indikerar en typ av ironi som i Sperber & Wilsons termer kan beskrivas som "echoic mentioning" (1981). I denna typ av ironi återkopplar en talare till en annan talares uttalade eller uttalade ståndpunkt. I det här fallet är det Sybils ståndpunkt att Basil aldrig kommer ihåg saker vilket "ekar" i Basils "but then". I både Scheers och Danielssons översättningar försvinner denna ironiska anspelning på Sybils

föregående replik om att Basil har dåligt minne. Ett möjligt alternativ hade varit att lägga till frasen ”men så har jag ju också” eller bara satsadverbialet ”ju” för att tydliggöra nyss nämnda anspelning. Satsadverbialet ”ju” kan på detta sätt framhäva ironi, men det kan också riskera att otydliggöra ironi vilket framgår av ex 15.

Ex. 15. Säsong 2: The Psychiatrist.

Basil har förväxlat de latinska termerna för ”barn” respektive ”fötter” men försöker ändå att få sin felaktiga gissning att verka korrekt.

KT	Scheer	Danielsson
No, children have feet, don't they? That's how they move around. You must take a look next time. It's most interesting.	Ja, barn har ju fötter. Det är dem de går med. Titta efter nästa gång.	Barn har väl fötter? Titta efter nästa gång, det är intressant.

Här sker ett uppenbart brott mot Grices kvalitetsmaxim. Eftersom det är allmänt känt att barn har fötter fungerar den retoriska påhågsfrågan ”don't they?” som ironisk markör. Enligt Svenska Akademiens grammatik används satsadverbialet ”ju” främst då talaren förutsätter att lyssnaren redan känner till eller kan räkna ut att satsens utsaga är sann. Oftast signalerar ”ju” att det som sägs är en självklarhet (SAG 4: satsadverbial § 24). Genom användningen av ”ju” följer repliken i Scheers översättning Grices kvalitetsmaxim, vilket avlägsnar ironin från detta yttrande. Båda de följande yttranden i Scheers version (”det är dem de går med” respektive ”titta efter nästa gång”) förmedlar däremot källtextens ironi, eftersom de bryter mot Grices kvalitetsmaxim. Detta gäller även Danielssons mening ”titta efter nästa gång, det är intressant”. Danielssons ”väl” bevarar ovan nämnda funktion hos ”don't they?” som ironisk markör. Satsadverbialet ”väl” kan, till skillnad från ”ju” användas för att markera en försiktig fråga eller en vädjan till lyssnaren om medhåll (SAG 4: satsadverbial § 25). Dessutom behåller Danielsson källtextens interrogativa form. Ingen motsvarighet till frasen ”you must” återges i de svenska undertexterna. Formellt sett kunde den ha haft en interpersonell funktion, men i detta sammanhang ger frasen en ironisk effekt. Även frasen ”It's most interesting” fungerar som ironisk markör. Anledningen till att den stryks i Scheers undertext tycks vara att den inte innehåller något propositionellt innehåll som för handlingen framåt. Danielsson har däremot bevarat denna ironi i sin översättning.

Nedan (ex. 16) framgår hur en annan ironisk markör, interjektionen ”eh” är ett exempel på det som Hervey och Higgins kallar illokut partikel (Hervey & Higgins 1992) och som förmedlar det illokuta dvs. i detta fall det ironiska budskapet.

Ex. 16. Säsong 2: The Psychiatrist.

KT	Scheer	Danielsson
Charming, eh? Well, he's certainly covered in charms. I've never seen so many medals 'round one neck in my life.	Men alla dessa medaljer! Han måste vara landets tappreste orangutang!	Han är då täckt av glitter. Han måste då vara landets modigaste orangutang!

Frasen "Charming, eh?" stryks i den svenska undertexten. Den tillför inte något väsentligt propositionellt innehåll och för inte handlingen framåt. Utifrån ett faktaförmedlande perspektiv betraktas repliken därför som irrelevant. I komedin *Pang i bygget* är dock personporträtten avgörande för komiken. I detta perspektiv är "charming, eh?" relevant. Yttrandet fällt med stigande intonation och visar hur Basil tagit fasta på ett ord ur föregående yttrande och gör en ordlek av det. Det bidrar även till personporträtteringen genom att det skildrar Basils attityd och därmed även hans värderingar om hur personer bör klä sig och uppföra sig. Dessutom fungerar yttrandet som en ironisk markör för Basils följande kommentarer. Enligt Hervey och Higgins förmedlar partiklar som "eh", "you know" och "right", tillsammans med intonation och sekventiellt fokus (ordföljd) det illokuta innehållet.

Den ironiska illokuta funktionen hos "well" och "certainly" i frasen "Well, he's certainly covered in charms" kan möjligen motsvaras av en liknande ironisk funktion hos "ja"/"jo" och konstruktioner med "nog... alltid" i ett svenskt uttryck som "Jo, nog har han charm, alltid". I exemplet ovan använder sig Scheer av exklamation med utropstecken, vilken inleds med "men". Detta anger en högre grad av opposition än det engelska originalet.

Nästa exempel (17) visar skillnaden mellan å ena sidan en översättningsstrategi som tenderar att översätta en expressiv texttyp med ett propositionellt synsätt och å andra sidan en översättningsstrategi som tar hänsyn till översättningens expressiva syfte:

Ex. 17. Säsong 1: The Builders.

Basil har, trots Sybils avrådan, anlitat hantverkaren O'Reilly bakom ryggen på Sybil på grund av O'Reillys låga prissättning. Basil upptäcker nu att O'Reillys byggfirma har misslyckats fatalt och bland annat saknas ingången till matsalen. Basil ringer frustrerad upp O'Reilly:

KT	Scheer	Danielsson
<i>Ah, hello, Mr O'Reilly. How are you this morning?</i>	<i>Men se god dag, mr O'Reilly, hur står det till? Så bra. Inga sjukdomar?</i>	<i>God dag, mr O'Reilly. Hur står det till?</i>

Ur ett "faktaförmedlande" perspektiv är "ah" oväsentligt eftersom det saknar propositionellt innehåll. En tänkbar översättningsstrategi ur detta perspektiv är att neutralisera det engelska yttrandet "Ah, hello, Mr O'Reilly" till "God dag O'Reilly", vilket innebär en ironiförlust. I det första yttrandet i exempel 17 utgör ordet "ah" den enda ironiska markören. Givetvis finns det ett antal audiovisuella signaler t.ex. Basils prosodi och ansiktsuttryck vilka även dessa markerar ironi. Dessa audiovisuella effekter finns å andra sidan med oavsett vad som står i undertexten. Scheer tar hänsyn till hela kontexten, det vill säga samtliga verbala och audiovisuella signaler samt genren som sådan. Ironin i "Ah" förmedlas av Scheer genom "Men se" i översättningen "Men se god dag". Nästa exempel (18) visar hur en neutralisering av verb kan medföra ironiförlust.

Ex. 18. Säsong 2: The Kipper and the Corpse.

Basil blir irriterad över att en hotellgäst vill ha frukost på sängen eftersom detta innebär att han själv måste gå upp extra tidigt för att göra frukost åt hotellgästen. Basil försöker därför antyda det "opassande" i gästens önskan genom följande replik:

KT	Scheer	Danielsson
Most of our guests manage to struggle down.	De flesta gäster brukar orka gå ner.	De flesta av våra gäster orkar släpa sig ned på morgonen.

I det engelska talet används två uttryck för att ironiskt beskriva hur ansträngande det är att gå ner till matsalen: "manage to" respektive "struggle down". Både Scheer och Danielsson återger "manage to" med hjälp av verbet "orka". Den ansträngande innebörden i "struggle down" återges dock bara av Danielsson, genom uttrycket "släpa sig ned". I Scheers version däremot, görs "struggle down" om till ett neutralt "gå ner", vilket gör ironin mindre tydlig.

Nedan följer ett exempel (19) på en förändring av form. Exemplet ger även prov på dramatisk ironi.

Ex. 19. Säsong 2: The Kipper and the Corpse.

KT	Scheer	Danielsson
If you can remember to sleep with your mouth open, you won't even have to wake up.	Sov med öppen mun så behöver ni inte ens vakna till frukosten.	Men frukost ska ni få. Sov medöppen mun, så behöver ni inte vakna.

I både Scheers och Danielssons version har den ironiska upplysningen omvandlats till en uppmaning, vilket leder till en förlust av ironisk effekt. Då den hotellgäst Basil talar med visar sig vara död nästa morgon innehåller repliken "You won't even have to wake up" en dramatisk ironi. Denna går emellertid förlorad i och med tillägget "till frukosten". Översättaren har sökt idiomaticitet, men förlorat större delen av ironin.

Ett liknande exempel på dramatisk ironi som riskerar att utelämnas är följande:

Ex. 20. Säsong 2: The Kipper and the Corpse.

KT	Scheer	Danielsson
If that doesn't put you out!	--	--

Exempel 20 är taget från samma avsnitt som exempel 19 och innehåller samma "dramatiska ironi". Uttrycket "put out" kan betyda "att bli förargad över något" eller "att vålla besvär". Men det kan även betyda "att släcka", och i det här fallet är det ju ett liv som släcks. Denna sats har därför hög ironisk potential. Båda översättarna har emellertid valt att stryka denna sats möjligen på grund av den saknar propositionellt innehåll. Ironin med "put out" går därmed förlorad. En möjlig översättning hade varit "om det inte tar kål på dig", eftersom dubbelmeningen och den dramatiska ironin då hade bevarats.

Ett annat exempel på hur viktig dubbelmeningen är för förmedlingen av ironi är följande:

Ex. 21. Säsong 1: Hotel Inspectors.

Sybil sitter i telefon med en väninna. Samtalet verkar inte vara särskilt viktigt. Basil blir irriterad över att Sybil inte hjälper till att driva hotellet.

KT	Scheer	Danielsson
<i>Darling when you're finished why don't you have a nice lie down?</i>	<i>Vila dig lite när du har slutat.</i>	<i>-Ska du inte ta dig en tupplur?</i>

Här kan det propositionella innehållet parafrastras: "lägg dig ner när du är klar". Scheers översättning har vissa likheter med denna *parafra*s. I likhet med parafrasen översätts inte den ironiska markören "darling" – varken av Scheer eller Danielsson. Därpå följer nästa ironiska markör i form av frågan "why don't you have?". I Scheers översättning saknas även denna ironiska markör eftersom frågan har gjorts om till en uppmaning: "vila dig lite". Danielsson förmedlar dock ironin i "a nice lie down" genom att använda det informella och potentiellt humoristiska ordet "tupplur". Varken Scheer eller Danielsson förmedlar dock den viktigaste ironin i repliken nämligen "when you're finished". "When you're finished" kan givetvis förmedla det propositionella innehållet "när du har avslutat samtalet" i likhet med Scheers översättning "när du har slutat". De föregående replikerna har dock handlat om Basils irritation över att Sybil ägnar mer energi åt privata samtal än att driva hotellet. Tar man hänsyn till detta sammanhang framgår det tydligt att det är just dubbelmeningen i Basils användning av verbet

”finished” som är ironisk. Denna dubbelmening skulle möjligen istället kunna förmedlas med frasen ”när du är färdig”.

I följande exempel (22) visas hur det som ur ett propositionellt perspektiv verkar överflödigt kan ha stor betydelse för de ironiska nyanserna.

Ex. 22. Säsong 1: Gourmet Night.

Sybil, Basil och en kock sitter vid ett bord och planerar menyn tillsammans. När Sybil börjar skämta på Basils bekostnad blir Basil irriterad och verkar tycka att Sybil istället borde hjälpa till med att driva hotellet. Med tanke på repliken nedan tycker Basil förmodligen även att Sybil dricker för mycket och utbrister:

KT	Scheer	Danielsson
<i>Why don't you have another vat of wine dear?</i>	<i>Ta du ett fat vin till, älskling.</i>	<i>-Jag måste gå. Öppna en vintunna till.</i>

Det propositionella innehållet i ”Why don’t you have another vat of wine, dear?” kan på svenska parafraseras ”ta mer vin”. Det finns dock en anledning till att Scheer lägger till ett ”du” i frasen ”ta du” vilket ur ett rent propositionellt perspektiv verkar redundant²¹. Scheer förmedlar ironin i ”why don’t you have” genom ett motsvarande fatiskt eller interpersonellt tillägg i form av personligt pronomen ”du”. I Danielssons översättning saknas däremot sådana interpersonella drag vilka fungerar som ironiska markörer. Ironin blir därmed betydligt vagare i Danielssons version. Det är inte ens säkert att alla tittare inser ironin eftersom det i sammanhanget inte är otänkbart att Basil ber Sybil att öppna en vintunna åt några andra hotellgäster.

Följande exempel (23) visar hur ett utelämnande av registerbyte kan innebära ironisk förlust.

Ex. 23. Säsong 1: Hotel Inspectors.

En av hotellgästerna vill ha en taxi. Hotellgästen använder dock ett överdrivet formellt språk, vilket Basil retar sig på. Basil ger därför följande ironiska svar:

KT	Scheer	Danielsson
<i>I see. Did I gather from your first announcement that you want a taxi?</i>	<i>Ni behöver alltså en taxi?</i>	<i>-Förstår jag att ni vill ha en taxi?</i>

Basil inleder med frasen ”I see” vilket visar att han redan har förstått vad gästen säger. Frasen ”I see” lägger därför grunden för en ironisk tolkning av nästa yttrande eftersom den indikerar att yttrandet inte har någon praktisk funktion. Det är dock registerbytet som utgör den tydligaste ironiska markören i denna replik. Basils registerbyte visar sig i det överdrivet formella språkbruket t.ex. verbet ”gather” eller substantivet ”announcement”. I de båda översättningarna saknas svenska motsvarigheter till detta

²¹ I Sahlins termer är tilltalet ”du”, som det används i ex. 11, ett ex. på en attitydangivande enhet (2001: 655).

formella språkbruk. Det kan finnas olika anledningar till att översättarna väljer att inte använda samma höga stil i den svenska undertexten som i det engelska talet. En tänkbar anledning kan vara läsbarheten – det blir svårare för TV-tittarna att snabbt greppa innebörden av en formell stil och för att undvika förvirring väljer man en mer neutral och lättbegriplig stilnivå. I förmedlingen av fakta där det propositionella innehållet är centralt, som t.ex. en nyhetssändning, finns allt att vinna på denna strategi. I genren komedi har en sådan strategi dock uppenbara nackdelar. TV-tittaren greppar här (i exempel 23) snabbt det propositionella innehållet att hotellgästen vill ha en taxi. Läsbarheten är alltså hög när det gäller det propositionella innehållet. Den humoristiska effekten i de udda ordvalen går emellertid förlorad bakom denna tydlighet i och med att dessa ord normaliseras. Den höga läsbarheten med avseende på det propositionella innehållet sker därmed på bekostnad av den ironiskt humoristiska effekten. Man kan ha invändningen att t.ex. barn inte förstår svåra ord och att ett komplicerat språk därför bör undvikas. I exempel 23 är det emellertid just det obegripliga i hotellgästens yttrande som Basil parodierar. Risken med att normalisera det engelska talet i undertexten är alltså att TV-tittarna inte uppfattar något onormalt språkbruk i undertexten och därmed går miste om ironin.

Om vi studerar Danielssons översättning i exempel 23, förmedlar denna till viss del ironi genom frasen ”förstår jag” vilket åtminstone uttrycker Basils ogillande av gästens onödigt komplicerade språkbruk. Scheer förmedlar däremot varken det ironiska registerbytet eller Basils ogillande. Istället omvandlar Scheer det ironiskt överdrivet formella till ett neutralt konstaterande: ”ni behöver alltså en taxi?” – om än i frågande form. Även om man kan hävda att Basils ironi även yttrar sig genom hans intonation och kroppsspråk i ljud respektive bild, innebär Scheers översättning en ironiförlust i själva undertexten. Även i detta fallet väljer alltså undertextarna att ge företräde åt propositionellt innehåll på bekostnad av humoristiska inslag vilket i detta fall utgjordes av ett ironiskt registerbyte.

Ett annat exempel på ironisk förlust i samband med ett utelämnat registerbyte följer nedan.

Ex. 24. Säsong 1: Hotel Inspectors.

Basil retar sig på hotellgästens överdrivet formella språkbruk och imiterar därför gästen ironiskt:

KT	Scheer	Danielsson
It is not possible to reserve the BBC 2 channel from the commencement of this "televisual feast" until the moment of the termination of its ending, thank you so much.	Det går inte att beställa kanal 2 från tv-högtidsstundens begynnelse-till ändpunkten av dess slut.	Nej, ni kan inte reservera BBC 2 förrän sändningen är avslutad. Tack.

Basils imitation innebär ett registerbyte till en överdrivet hög stil. Exempel på denna överdrivet höga stil är substantiven "commencement", "televisual feast" samt formuleringar som "the termination of its ending". Både Scheer och Danielsson försöker bevara detta registerbyte om än i olika hög grad. Scheers översättning är den som tydligast förmedlar Basils registerbyte genom formuleringar som "tv-högtidsstundens begynnelse" och "ändpunkten av dess slut".

6.2 Analys

Jämförelse mellan Scheer och Danielssons resultat:

Strategier	Scheer		Danielsson	
	<i>Antal förekomster</i>	<i>Procent</i>	<i>Antal förekomster</i>	<i>Procent</i>
Transfer	88	21 %	98	23,4 %
Parafras	94	22,4 %	96	22,9 %
Neutralisering	22	5,3 %	22	5,3 %
Idiomatisk omskrivn.	31	7,4 %	18	4,3 %
Kondensering	80	19,1 %	110	26,3 %
Decimering	33	7,9 %	34	8,1 %
Strykning	71	16,9 %	41	9,8 %
Totalt	419	100 %	419	100 %

Tabell 3. Fördelning av de ironiska replikerna på strategierna i Scheers respektive Danielssons översättning.

Både Scheer och Danielsson använder sig mest frekvent av de tre strategierna *transfer*, *parafras* samt *kondensering* men i olika rangordning. Danielsson använder *kondensering* i högre grad än Scheer och Scheer använder *strykning* mer frekvent än Danielsson. Scheer gjorde en nyare version 1997 av sina äldre undertexter. Danielssons undertexter är från 2004 och därmed minst 7 år yngre än Scheers. Frågan är om

utvecklingen möjligen går mot att översätta mer av ironi och att ta större hänsyn till pragmatiska aspekter och den illokuta effekten än förr. Det bör emellertid påpekas att föreliggande studie har för få empiriska data för att några säkra slutsatser skall kunna dras av resultaten. Det behövs fler studier av liknande slag för att exempelvis kunna dra slutsatser ur ett diakront perspektiv om hur undertexterna förändras över tid.

Scheer använder sig av strategin *strykning* i betydligt högre grad än Danielsson (16,9 % respektive 9,8 %). Detta kan tyckas bero på SVT:s striktare krav på att visa undertexten i bild längre tid än vad andra TV-bolag behöver göra. Eftersom Scheer gjorde en ny version 1997 där hon tilläts använda mer utrymme för undertexten, dvs. kortare visningstider, tycks det i så fall åtminstone delvis ha att göra med översättaren som individ och dennas invanda habitus som översättaren medvetet eller omedvetet följer oavsett om premisserna för översättningen förändras. Fördelningen i procent för de tre första strategierna i tabellen ovan: *transfer*, *parafra*s och *neutralisering* samt *decimering* är förhållandevis lika mellan Scheer och Danielssons versioner. Beträffande kategorin *idiomatisk omskrivning* har Scheer emellertid mer än 3% högre andel än Danielsson (7,4 % respektive 4,3 %). Det är dock två kategorier som utmärker sig markant beträffande skillnad i procent mellan Scheer och Danielsson. Scheer använder *strykning* mer än 7 % mer frekvent än Danielsson. Danielsson använder *kondensering* betydligt mer frekvent än Scheer och även i denna kategori skiljer det 7 % (26,3 % respektive 19,1 %). Den främsta skillnaden mellan de två översättarna är alltså att i de fall där Scheer väljer att stryka ironiska fraser, väljer Danielsson att istället kondensera. För övrigt ligger Danielsson även överlag något närmare KT än Scheer genom sin något högre procentsats *transfer* (2,4 % högre) samt en något lägre andel *idiomatisk omskrivning* (3,1 % lägre) samt genom valet att hellre kondensera än att helt stryka.

Strategierna *strykning*, *decimering* och *neutralisering* ger samtliga uttryck för utelämnande respektive försvagning av ironiska markörer. Strategin *neutralisering* innebär en direkt försvagning av ironiska markörer. Denna kategori utgjorde 5,3 procent i både Scheers och Danielsson version. Tillsammans med de två övriga strategier som riskerar att försvaga ironin utgör dessa cirka 30 procent (30,1 %) i Scheers översättning. I Danielssons version utgör motsvarande strategier cirka 23 procent (23,2 %). Detta ger ett visst stöd för hypotesen att undertexterna ger företräde åt propositionellt innehåll framför karaktärsskildrande och ironimarkerande drag. Samtidigt kan det alltid diskuteras var gränserna skall dras mellan de olika översättningsstrategierna, framför

allt då vad som skall räknas som decimering respektive kondensering. Det bör påpekas att föreliggande studies monoklassificering, dvs. att varje replik bara kategoriseras en gång, kan ifrågasättas. Vidare kan det diskuteras hur mycket av ironin som framgår av de audiovisuella signalerna såsom rollfiguren Basils mimik och kroppsspråk eller publikens skratt. Slutligen bör det understrykas att bedömningen av vad som är ironiskt eller ej kan skilja sig väsentligt även i en homogen publik. Det är med andra ord svårt att helt kringgå det subjektiva inslaget i föreliggande studie. En annan begränsning i studien är att endast en rollfigurs yttranden har undersökts. Ett intressant undersökningsobjekt för kommande studier kunde därför vara att exempelvis analysera både Sybil och Basils ironiska repliker för en jämförelse.

7 Sammanfattning

Vid undertextning av film och TV förmedlas inte all verbal information till undertexten. Anledningen till detta är den standard för undertextning som har upprättats för att så många som möjligt skall hinna läsa texten. Denna standard innebär en kvantitativ begränsning för undertextaren när det gäller antalet tecken som tillåts visas i bild och ställer krav på undertextaren att rent kvantitativt kondensera den verbala informationen. Enligt Reiss texttypmodell bör översättningens texttyp och syfte styra valet av översättningsstrategi. I föreliggande studie undersöks TV-komedin *Fawlty Towers* (*Pang i bygget*) med avseende på ironi i undertexten. Studien undersöker hur rollfiguren Basils muntliga ironi förmedlas i två svenska undertexter av två olika undertextare. Studiens hypotes är att de svenska undertexterna till *Pang i bygget* följer översättningsstrategier som tenderar att ge företräde åt propositionellt innehåll, dvs. faktiskt sakinnehåll, framför karaktärsskildrande och ironimarkerande drag.

I studien har de av Basils yttranden som har ansett vara ironiska (3 966 ord) excerperats och transkriberats manuellt. Därefter har de svenska undertexterna, Scheers (2 167 ord) respektive Danielssons (2 609 ord), transkriberats manuellt. Valet av vilka yttranden som är ironiska eller ej är, trots vissa kriterier, en bedömningsfråga. Det är svårt eller omöjligt att helt kringgå det subjektiva inslaget i detta urval. I analysen av materialet kategoriseras varje yttrande endast en gång. Detta val kan diskuteras - det hade även varit möjligt att kategorisera samma yttrande mer än en gång. En sådan kategorisering hade givetvis resulterat i ett större antal förekomster. Eftersom nästan varje yttrande i KT kondenseras med något ord i MT anses det i föreliggande studie inte

meningsfullt att kategorisera varje yttrande dels som en *kondensering* och dels som exempelvis en *parafras*. Strategin *parafras* kan följaktligen sägas ha företräde framför *kondensering* i bemärkelsen att om ett yttrande kategoriseras som *parafras* kategoriseras det inte ytterligare en gång som en *kondensering*. Däremot har utelämnandet av tilltalet "dear" räknats som en *decimering*. Valet att endast räkna utelämnande av "dear" och inte utelämnande av t.ex. "oh", "well" osv. är godtyckligt men konsekvent. Det är en fråga om gränsdragning eftersom inte alla pragmatiska markörer som kan tänkas innebära en *decimering* av ironin kan inkluderas i föreliggande studie. Eftersom den kognitiva omgivningen (Sperber & Wilson 1986: 38-39) är olika för olika människor i en heterogen målgrupp av TV-tittare, är det svårt att exakt avgöra vilken information som är den mest relevanta för deras förståelse. Därför kan kategorierna uppfattas på olika sätt, dvs. full objektivitet kan inte uppnås med avseende på vad som är kondenserad, decimerad eller utesluten information.

Det totala antalet förekomster av ironiska repliker är 419 i Scheers respektive Danielssons översättning. De tre mest frekventa strategierna i Scheers version är *parafras* med 94 (22,4 %), *transfer* med 88 förekomster (21 %) samt *kondensering* med 80 förekomster (19,1 %). De tre mest frekventa strategierna i Danielssons version var *kondensering* med 110 förekomster (26,3 %), *transfer* med 98 förekomster (23,4 %) och *parafras* med 96 förekomster (22,9 %).

Danielsson använder *kondensering* i betydligt högre grad än Scheer. Scheer använder *strykning* mer frekvent än Danielsson och trots att Scheers texter är ändrade 1997 är Danielssons undertexter från 2004 och därmed minst 7 år yngre än Scheers. Frågan är om utvecklingen möjligen går mot att översätta mer av ironi och att ta större hänsyn till pragmatiska aspekter och den illokuta effekten än förr. Det bör emellertid påpekas att föreliggande studie har för få empiriska data för att några säkra slutsatser skall kunna dras av resultaten. De strategier som riskerar att försvaga ironin utgör cirka 30 procent (30,1 %) i Scheers översättning. I Danielssons version utgör motsvarande strategier cirka 23 procent (23,2 %). Detta ger ett visst stöd för hypotesen att undertexterna ger företräde åt propositionellt innehåll framför karaktärsskildrande och ironimarkerande drag. Samtidigt kan det alltid diskuteras var gränserna skall dras mellan de olika översättningsstrategierna, framför allt vad som skall räknas som *decimering* respektive *kondensering*. Det är även svårt att helt kringgå det subjektiva inslaget i den här typen av undersökningar.

8 Summary

Due to time and space constraints, not all verbal information is translated in the subtitles. According to Reiss's text type model, the text type and the purpose of the translation should constitute the guiding principle as to what translation strategy to choose. In the present study the TV-comedy *Fawlty Towers* (*Pang i bygget*) is examined with respect to irony in the subtitles. The study examines how the character Basil's verbal irony is transmitted in two Swedish subtitle versions by two different subtitlers. The hypothesis of the study claims that the Swedish subtitlers of *Fawlty Towers* follow a translation strategy that tends to give precedence to propositional or factual content, over features that convey irony and portray the characters.

At the empirical stage of the study, those of Basil's utterances that were considered to be ironic (3 966 words) have been excerpted and manually transcribed. The next step was to transcribe the two Swedish subtitle versions, Scheers's (2 167 words) and Danielsson's (2 609 words).

The total number of tokens of ironic utterances is 419 in both Scheer's and Danielsson's translations. The three most frequent strategies in Scheer's version are *parafras* (paraphrase) with 94 tokens (22,4 %), *transfer* with 88 tokens (21 %) and *kondensering* (condensation) with 80 tokens (19,1 %).

The three most frequent strategies in Danielsson's version were *kondensering* (condensation) with 110 tokens (26,3 %), *transfer* (transfer) with 98 tokens (23,4 %) and *parafras* (paraphrase) with 96 tokens (22,9 %).

The main differences between Scheer's and Danielsson's versions are that Danielsson is using *condensation* to a much larger extent than Scheer and Scheer is using *deletion* more frequently than Danielsson. Even though Scheer's texts were revised in 1997, Danielsson's subtitles are made in 2004 and therefore they are at least 7 years younger than Scheer's. This fact raises the question if, in fact, more irony are translated today than before, and whether or not more concern are taken, compared to earlier translation practices, towards pragmatical aspects such as the illocutionary force of an utterance. It should be pointed out, however, that the present study contains too few empirical data to warrant any such generalization.

9 Bibliografi

Källtext

Cleese, J. och Booth, C. 1975/79. *Fawlty Towers*. Regi av Davies, J. H. och Spiers, B. London: BBC.

DVD- och TV-utgåvor av källtexten

Panvision. 2001. *Pang i bygget*.

West Video AB/ Kanal 5. 2004. *Pang i bygget*.

Referenser

Austin, J.L. 1976 (1962). *How to do things with words*. (ed.) J.O. Urmson och Marina Sbisà. Oxford: Oxford University Press.

Barbe, K. 1995. *Irony in context*. Amsterdam/ Philadelphia: John Benjamins.

Blini L., Matte Bon, F. 1996. Osservazione sui meccanismi di formazione dei sottotitoli , I: *Traduzione multimediale per il cinema, la televisione, e la scena : atti del Convegno internazionale/ Multimedia translation for film, television, and the stage*, 26-28: oktober 1995 / (ed.) C. Heiss e R. M. Bollettieri Bosinelli.

Bussi Parmiggiani, E. 2002. *Forme di attenzione e pluricodicità nel film sottotitolato*. RILA - Rassegna Italiana di Linguistica Applicata Vol. 35(1-2): 177-198

Bühler, K. 1934. *Sprachtheorie: die Darstellungsfunktion der Sprache*. Jena: Fischer.

de Linde, Z. & Kay, N.1999. *The semiotics of subtitling*. Manchester: St. Jerome

de Linde, Zoe. 1995. Read my Lips: Subtitling Principles, Practices and Problems, I: *Perspectives: Studies in Translatology*. Nr. 3:1.

Goffman, E. 1981. *Forms of talk*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.

Gottlieb, H. 1992. Subtitling - A New University Discipline, I: Dollerup, Cay, och Annette Lindegaard (ed.). *Teaching Translation and Interpreting 2: Insights, Aims, Visions*. Amsterdam/ Philadelphia: John Benjamins Publishing Company

Gottlieb, H. 2001. Texts, Translation and Subtitling. In Theory and in Denmark, I: *Screen Translation: Six Studies in Subtitling, Dubbing and Voice Over*. Copenhagen. Center for Translation Studies, Department of English-University of Copenhagen.

- Grice, P. 1984 (1981). *Presupposition and Conversational Implicature*, I: P. Cole (ed.), *Radical Pragmatics*. New York: Academic Press.
- Grice, P. 1989. *Studies in the way of words*. Cambridge, Mass: Harvard University Press.
- Gumperz, J. 1982. *Discourse strategies*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Halliday, M.A.K. 2004. *An introduction to functional grammar*. London: Arnold.
- Hatim, B och Mason, I. 2000. Politeness in Screen Translating, I: L. Venuti, M. Baker (ed.), *The Translation Studies Reader*. London-New York: Routledge, s. 430-445.
- Hervey, S. & Higgins, I. 1992. *Thinking translation: a course in translation method: French-English*. London: Routledge.
- Ivarsson, J. 1992. *Subtitling for the Media. A Handbook of an Art*. Stockholm: TransEdit.
- Kovacic, I. 1994. Relevance as a Factor in Subtitling Reductions, I: Dollerup, Cay, och Annette Lindegaard (ed.). *Teaching Translation and Interpreting 2: Insights, Aims, Visions*. Amsterdam/ Philadelphia: John Benjamins Publishing Company
- Kovacic, I. 1996. Subtitling strategies: A flexible hierarchy of priorities, I: *Traduzione multimediale per il cinema, la televisione, e la scena : atti del Convegno internazionale/ Multimedia translation for film, television, and the stage*, (ed.) C. Heiss e R. M. Bollettieri Bosinelli.
- Kovacic, I. 1992. *Linguistic aspects of subtitling television programmes*. Ljubljana: Faculty of Philosophy, University of Ljubljana.
- Kukkonen, P. 1995. Relevans i TV- och filmöversättning, I: *Svenskans beskrivning: 21, Förhandlingar vid Tjugoförsta sammankomsten för svenskans beskrivning*. Ivars, Ann-Marie (utg.). Lund: Lund University Press.
- Levinson, S. 1983. *Pragmatics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Muecke, D. C. 1972. *The compass of irony*. London: Methuen.
- Pavesi, M. 2002. Sottotitoli: dalla semplificazione nella traduzione all'apprendimento linguistico, I: Caimi (ed.), *RILA – Rassegna Italiana di Linguistica Applicata*, 34, 1-2, numero monografico *Cinema: Paradiso delle Lingue. I sottotitoli nell'apprendimento linguistico*.
- Pedersen, J. 2007. *Scandinavian Subtitles. A Comparative Study of Subtitling Norms in Sweden and Denmark with a Focus on Extralinguistic Cultural References*. Stockholm: Engelska institutionen, Stockholms universitet.

- Pedersen, J. 2008. High Felicity, I: *Between Text and Image: Updating Research in Screen Translation*. Amsterdam ; Philadelphia : John Benjamins Pub. Co.
- Pelsmaekers, K. and Van Besien, F. (2002) Subtitling Irony, I: *The Translator, Volym 8, Nr 2*.
- Reiss, K. 1971. *Möglichkeiten und Grenzen der bersetzungskritik : Kategorien und Kriterien für eine sachgerechte Beurteilung von Übersetzungen*. München: Max Hueber.
- Reiss, K.; Vermeer, H. J. 1984. *Grundlegung einer allgemeinen Translationstheorie*. Tübingen: Niemeyer.
- Sahlin, I. 2001. *Tal och undertexter i textade svenska TV-program : probleminventering och förslag till en analysmodell*. Göteborg : Acta Universitatis Gothoburgensis.
- Searle, J. 1969 (1976). *Speech acts: an essay in the philosophy of language*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Sperber, D & Wilson, D. 1995 (1986). *Relevance: communication and cognition*. Oxford: Blackwell.
- Sperber, D. & Wilson, D. 1981. Irony and the use-mention distinction, I: P. Cole (ed.): *Radical Pragmatics*. New York: Academic Press, 295-318.
- Svenska Akademien. 1999. SAG - Svenska Akademiens Grammatik. Stockholm : Norstedts ordbok.
- Sveriges radio, Publik- och programforskningsavdelningen. 1977. *PUB : forskning om radio och TV, Publik- och programforskning*. Stockholm.
- Vandaele, J. 2002. (Re-) Constructing Humor: Meanings and Means. I: *The Translator, Volym 8, Nr 2*.
- Vandaele, V. 1999. *Translating humour : special issue / guest editor: Jeroen Vandaele*. Manchester: St. Jerome.

Muntliga källor:

Scheer, Monica. 2008: muntl. telefonsamtal 25.8.2008.

Internetkällor

Bruti, Silvia. 2006. Cross-cultural Pragmatics: The Translation of Implicit Compliments in Subtitles, I: *The Journal of Specialised Translation. Nr 6 - Juli 2006*. Tillgänglig: http://www.jostrans.org/issue06/art_bruti.php (Läst 2008-05-10)

Bilaga 1 : Transkription av ironiska repliker i *Pang i bygget*

KT: Källtext S: Scheer D: Danielsson

Källtext	Scheer	S. kategorier	Danielsson	D. kategorier
Yes, I wouldn't call the Sherrins members of the human race.	Kallar du Sherrins mänskliga varelser?	parafras	Sherrins är väl knappast människor?	parafras
Well, you must get away more often, dear.	Gör det oftare då.	decimering	Då måste du gå ut lite oftare, kära du.	transfer
Well, she'd know, wouldn't she. Her and that cat.	-Trolldom, säger mamma. -Ja, hon borde ju veta! Den häxan!	idiom	Ja, det borde hon veta, hon och den där katten...	kondensering
Shall I get you the wine list?	-Vill ni ha vinlistan? -Mr Fawlty...	transfer	Vill ni se på vinlistan?	transfer
"Mister"? Oh, please, call me waiter.	--	strykning	-Mr Fawlty? -Säg "Kyparn". Jag kan hämta en stol.	kondensering, kondensering
Look I'll go get a chair and you can really tuck in.	Stoppa i er bara! Det finns en hel del godis i slaskhinken också-	strykning, idiom	--	Se ovan, strykning
There's some in the bin you might like. Potato peelings, cold rice pudding, that sort of thing, not exactly haute cuisine, but it'll certainly help to fill you up.	-potatisskal, kallt ris... föga lukulliskt, men mättande.	parafras (se ovan), kondensering	Det finns mer i soptunnan – potatisskal och sånt... Inte så flott, men mättande.	kondensering, idiom
Ah Sybil, may I introduce the gentleman who has just opened the self-service department here? Mister...	Sybil! Här är en man som just öppnat självservering här, mr...	parafras	Får jag presentera mannen som förser sig själv. – Mr...?	parafras
-Carnegie. -Mr. Carnegie, the scavenger gourmet from...	-Carnegie. -Sop-gourmén från...	transfer	-Carnegie. -Mr Carnegie, sop-gourmén från...?	transfer
No, do you have a copy? I'll read it out in court.	Nej! Ge mig ett exemplar till rättegången!	parafras	-Nej, får jag låna den till rättegången? -Stå inte där och pladdra!	parafras
Yes, my little commandant.	--	strykning	-Ja, mein lilla Kommandant.	idiomatisk omskrivn.
It is not difficult, Manuel. This is not a proposition from Wittgenstein.	Det är inte svårt, Manuel... Två döda grisslor – vattencistern.	strykning	Det är ingen tes av Wittgenstein. Två döda grisslor, vattentanken.	transfer
You have rats in Spain, dont you?	Råtta! Visst har ni råttor i Spanien,	transfer	Ni har väl råttor i Spanien	transfer

Or did Franco have them all shot?	eller lät Franco skjuta allihop?		eller har Franco arkebuserat allihop?!	
Have you ever heard of The Bubonic Plague, Manuel? It was very popular here at one time. A lot of pedigree hamsters came over on ships from Siberia.	Vet ni vad böldpest är? Den fördes hit av sibiriska hamstrar.	parafras, decimering	Känner du till böldpesten? Den var populär ett tag... -Den kom hit med sibiriska hamstrar. -Vad ni göra? Nej, vara hamster!	parafras kondensering
Can't we get you on "Mastermind", Sybil? Next contestant, Sybil Fawltly from Torquay, special subject the bleeding obvious!	-Och släpp inte ut den i trädgården. -Du borde tävla i tv! I ämnet självklarheter! Jag tänkte inte ha den i trädgården.	parafras parafras	-Och släpp inte ut den i trädgården. -Du borde tävla i TV... Sybil Fawltly, ämne: självklarheter! Jag tänkte inte släppa ut den här.	parafras parafras
You're domesticated you do alright.	-Han är ju tam. –Eller hur? -Du också, och du klarar dig bra!	parafras	-Han är domesticerad. -Du klarar dig ju fint.	decimering
He won't get mugged by a gang of field mice, is he?	Inte blir han rånad av nån liga med åkersorkar!	transfer	Han blir inte rånad av ett gäng möss!	transfer
All right I'll put an ad in the papers. Wanted, kind home for enormous savage rodent. Answers to the name of Sybil.	Ja! "Hem sökes åt jättelik vildsint gnagare. Lystrar till namnet Sybil."	parafras	Jag sätter in en annons – "Sökes: hem åt enorm gnagare..." "...lystrande till namnet Sybil." Jag tar ut honom...	kondensering
Well, I'm a creature, you can abide it to me.	Men mig kan du plåga, minsann.	parafras	-Jag är också en varelse. -Du är inte levande.	decimering
That's why I've been on the roof the last 40 minutes, dear. Yes?	-Är allt klart här? -Har du plockat upp fåglarna?	strykning	-La du på tanklocket? -Därav 40 minuter på taket.	decimering
No I left them in. They're nearly done.	Nej, jag lät dem ligga kvar, de är snart klara. Och väggarna?	transfer	-Tog du ut fåglarna? -Nej, de är inte klara än.	parafras
Just running over the bleeding obvious, dear.	--	strykning	Jag kollar bara självklarheterna. Är allt redo för supersnoken?	decimering
What do you mean? A public health inspector coming after a 24 hour warning and a rat loose in the hotel. Is that what you mean?	Med att en råtta är lös på hotellet när hälsovårdsinspektörn väntas?	kondensering	Syftar du på att inspektören är på väg hit, och vi har en råtta lös?	kondensering
Oh, I see. He's a homing rat, is he?	Jaså, är det en brevråtta?	kondensering	Aha, det är en brevråtta!	kondensering
Yes, yes. I read about that. When the chef got filleted with his own carving knife?	Ja, jag minns. Och kocken blev slaktad med sin egen förskärare?	parafras	-Och sen blev kocken filéad! -På min scoutheder.	kondensering
Well, if you could. That would be	-Vi ska hitta honom!	parafras	-Vi ska hitta honom.	parafras

lovely, before they close us down. Super! Well, let's have a little Basil hunt, shall we? And then we'll deal with the sackings later on.	-Gärna innan de stänger hotellet. --	strykning	-Det vore fint, innan vi får stänga. Låt oss söka Basil, så pratar vi avskedanden senare!	neutr:försvagat
We're about to take the life of a public health inspector and you want to know "How's the cat?". It's gone to London to see the queen!	Vi kan ta livet av en hälsovårds- inspektör och ni tänker på katten! --	transfer strykning	Katten?! Vi ska mörda en inspektör, och du undrar hur katten mår! -Den har fått audiens hos drottningen! -Han mår bra.	parafra parafra
Hooray! Hooray! The cat lives! The cat lives! Long live the cat!	-Han mår bra. -Hurra, hurra, katten lever!	kondensering	Hurra, katten lever! Länge leve katten! Vad ska vi göra?!	transfer

<u>KT</u>	<u>Scheer</u>	<u>S. kategorier</u>	<u>Danielsson</u>	<u>D. kategorier</u>
A satisfied customer. We should have him stuffed.	En nöjd gäst! Vi borde låta stoppa upp honom...	transfer	En nöjd gäst – honom borde vi stoppa upp.	transfer
No, I don't, dear, no. That particular avenue of pleasure has been closed off for me.	Nej. Den vägen till njutning är avstängd.	decimering, neutr:försvagat	Nej, den vägen till njutning har spärrats för mig.	decimering, neutr:försvagat
The great warning-off of May 8th, yes. Good old Saint George, eh Major?	S:t Göran var allt en baddare...	strykning, idiom	Hjälteådet den åttonde maj. Gamle fine S:t Göran...	parafra, kondensering
Well he killed a hideous fire-breathing old dragon, didn't he?	Han dödade ju den vedervärdiga eldsprutande gamla draken.	transfer	-Han dödade den eldsprutande draken. -Genomborrade den med en lans.	neutr:förändrad form
Ever see my wife making toast, Polly?	Har ni sett min fru rosta bröd, Polly?	transfer	Har ni sett min fru rosta bröd?	transfer
This is the view as far as I can remember, madam. Yes, yes, this is it.	Här har ni utsikten.	decimering	Detta är utsikten, om jag minns rätt... Ja, det stämmer.	transfer
Sydney Opera House, perhaps? The Hanging Gardens of Babylon? Herds of wildebeest sweeping majestically—	Vad väntade ni er att få se från ett hotellrumsfönster i Torquay? Operan i Sydney? Antilophjordar som majestätiskt rusar förbi...?	kondensering	Vilken utsikt hade ni väntat er från ett Fönster i Torquay – Sydneys operahus... ...Babylons hängande trädgårdar, majestätiska hjordar av gnuer...?	kondensering
It's over there between the land	-Jag väntar mig att få se havet.		-Jag förväntar mig att se havet.	

and the sky.	-Det är där, mellan himlen och land.	transfer	-Det ligger där, strax under himlen.	Parafra
Why, because Krakatoa's not erupting at the moment?	För att Krakatau inte har utbrott?	kondensering	-För att Krakatoa inte har utbrott? -Rummet är kallt, badet är för litet...	kondensering
You heard that alright, didn't you	Det där hörde ni minsann! Tackar, lunchen serveras halv ett.	kondensering	Det hörde du i alla fall. Tack, lunchen serveras halv ett.	kondensering
Oh, happy, yes I remember that. Not that I noticed, dear, no. I'll report it if it happens, though.	Glad? Ja, jag har hört ordet. Nej. Men om det händer säger jag till.	decimering	Jag minns känslan. Nej, men om det skulle inträffa så säger jag till.	decimering
The Samaritans were engaged.	Bara mitt sätt att stå ut. Det var upptaget hos Jourhavande kurator.	idiom	Samariterna var upptagna	transfer
Only with you, lighth of my life.	-Jag tänkte du kanske var kär. -Bara i dig, min skatt.	idiom	-Man kunde tro att du var förälskad. -Bara i dig, min ängel.	idiom
Mrs. Richards, how very nice to see you!	Så roligt att träffas, Mrs Richards. Trivs ni hos oss?	kondensering	-- Mrs Richards, trivs ni på hotellet?	strykning
Has it come away?	-Mitt huvud! -Har det lossnat?	transfer	-Mitt huvud! Har det lossnat?	transfer
You'd better go and lie down before something else happens.	-Slog ni i huvudet? Får jag se... -Gå och lägg er innan det blir värre.	parafra	-Slog ni er i huvudet? Får jag se? -Lägg er ned, innan nåt annat händer?	Parafra
Is this a piece of your brain?	Kommer den här från er hjärna?	parafra	-Ansträng inte rösten nu. -Är detta en bit av er hjärna	transfer
Down the stairs? Oh, well, don't stop when you get to the basement keep straight on. Give my regards to the earth's core.	Fortsätt gärna förbi källaren och hälsa jordens inandöme från mig!	kondensering	Ned för trapporna? Stanna inte i källaren. Hälsa till jordens medelpunkt.	kondensering
And if you give us any more trouble I shall visit you in the small hours and put a bat up your nightdress.	Bråkar ni mer, stoppar jag ner en fladdermus i ert nattlinne en natt!	kondensering	Om ni bråkar mer, stoppar jag en fladdermus i ert nattlinne.	kondensering
Oh, that was fun wasn't it? The odd moment like that, almost worth staying alive for, isn't it?	Det där var kul, älskling. Såna stunder gör livet värt att leva.	kondensering	Det var väl skoj? Sånt här gör nästan livet värt att leva.	decimering
It's nice to share a moment like that, isn't it, dear? It's what marriage is all about. I know. I read it on the back of a matchbox.	Att uppleva sånt ihop är vad äktenskapet går ut på, har jag läst.	decimering, decimering	Det är detta äktenskapet går ut på. -- det har jag läst på en tändsticksask.	strykning, kondensering
Back to the world of dreams. Yes,	--	strykning	--	strykning

dear?				
Give it another 15 years?	Vad ska vi göra åt det här med pengarna? --	strykning	Vad ska vi göra? -Satsa på 15 år till...?	transfer
Still, you know best	Synd inte jag fick satsa! Den gav 75 pund för 5. Men – du vet bäst	transfer	75 pund på 5 pounds insats, men du vet ju bäst	transfer
You'll have to sew 'em back on first.	Först måste du sy fast den igen!	transfer	Först får du sy fast dem igen.	transfer
It's not! £10 short? Oh, my God! Don't worry, we'll have a whip round!	Det menar ni inte?! Fattas det tio pund? Herregud! Lugn, vi skramlar!	parafras	Det menar ni inte?! Fattas det tio pund? Herregud! Ingen fara, vi gör en insamling!	Parafras
I'm going to give her the shirt off my back, too!	-Hon ska få min skjorta också. -Ni ser, jag vet ingenting.	parafras	-Vad gör du? -Hon ska få min sista trasa.	idiom
I'm gonna send you to a vivisectionist.	-Jag ska skicka er på djurförsök!	parafras	-Jag vet inget. -Jag ska donera dig till vetenskapen!	Parafras

<u>KT</u>	<u>Scheer</u>	<u>S. kategorier.</u>	<u>Danielsson</u>	<u>D. kategorier.</u>
What do you mean? Out where you are, dear?	-Ta hand om en gäst här! -19? -Därute hos dig?	decimering	-Menar du ute hos dig? -Den senaste var bara 22.	decimering
I'm quite busy in here. Are you very busy out there?	Sybil: Jag talar i telefon. –Vänta lite. -Ska jag sluta arbeta och komma?	strykning, kondensering	-Jag är upptagen, är du? -Jag talar i telefon. – Ett ögonblick.	kondensering
So I'll stop working and come out there, shall I?	--	Se ovan	Då slutar jag jobba och kommer ut?	transfer
Well, I'm glad that's settled then	-Nej, maltesaren! -Så bra, då säger vi det.	parafras	Bra att vi redde ut det.	transfer
Darling when you're finished why don't you have a nice lie down?	Vila dig lite när du har slutat.	decimering, neutr: dubbelmening, neutr: förändrad form	-Nej, han var arab. - Ska du inte ta dig en tupplur?	decimering, decimering, idiom
I'm so sorry to have kept you waiting sir. I had no idea my wife was so busy.	-Förlåt att min herre fått vänta. -Det är av ringa betydelse.	transfer, strykning	Förlåt, jag visste inte att min fru var så upptagen.	kondensering, transfer
Are you all right?	-Mår ni riktigt bra? -Ja, luften är ytterst stärkande.	transfer	-Mår ni bra? -O ja, luften här är högst livgivande.	transfer
I see. Did I gather from your first announcement that you want a taxi?	Ni behöver alltså en taxi?	neutr:register, neutr:förändrad form	-Förstår jag att ni vill ha en taxi? -I ett nötskal.	kondensering, neutr:register

-Case more like.	-Kort sagt. -Kortslutning, snarare...	idiom	--	strykning
I'm sorry I didn't guess that you'd suddenly done that after 12 years, dear. I'm afraid my psychic powers must be a little below par this morning.	Jag anade inte att du plötsligt gjort så efter tolv år, älskling.	kondensering, transfer, strykning	Jag visste inte att du skulle byta vanor. Mitt sjätte sinne är lite rostigt.	decimering, 2, idiom
It's there were it says post office. I'm sorry if it's confusing.	-Jag förstår inte...var är posten? -Där det står "Post", konstigt nog.	kondensering, kondensering	Där står det "postkontor". Förlåt om det är förvirrande.	kondensering, transfer
Anyone in particular? I mean, Henry Kissinger? Or just anyone with a big net?	Någon särskild? Henry Kissinger eller vilken riking som helst?	transfer, kondensering, idiom	-I salongen! -Nån särskild – Henry Kissinger?	transfer, kondensering, strykning
Oh dear, what happened? Did you get entangled in the eiderdown again? Not enough cream in your éclair?	-Skrik inte, morgonen var jobbig. -Trasslade du in dig i duntäcket?	strykning, kondensering, strykning	-Skrik inte, jag har haft det jobbigt. -Trasslade du in dig i täcket igen?	strykning, kondensering, strykning
Or did you talk to your friends for so long you didn't have time to perm your ears?	Eller pratade du i telefon så länge att du inte hann permanenta öronen?	kondensering	Eller har du inte haft tid att permanenta öronen?	kondensering
I would find it a little easier to cope with some of the cretins we get in here, my little nest of vipers, if I got a smidgen of cooperation from you.	Det vore lättare att klara av idioterna om du bjöd till lite.	kondensering, neutr:register	Det vore enklare att umgås med idioterna om du visade samarbetsvilja.	kondensering, neutr:register
Talking to Audrey for half an hour helps business, I suppose.	- Hjälper dina samtal upp affärerna? -Audrey har nyheter som rör dig.	neutr:förändrad form, kondensering	- Dina samtal med Audrey, då? -Hon hade faktiskt intressanta nyheter?	neutr:förändrad form, kondensering
Let me guess. The major wears a tuppe? Somebody's got nail varnish on his cats? Am I getting warm?	Har borgmästaren peruk? Målar någon naglarna på sina katter?	kondensering, transfer, strykning	Låt mig gissa: Borgmästaren bär tupé, någon sminkar sin katt? Bränns det...?	transfer, parafra, transfer
It is not possible to reserve the BBC 2 channel from the commencement of this "televisual feast" until the moment of the termination of its ending, thank you so much.	Det går inte att beställa kanal 2 från tv-högtidsstundens begynnelse- -till ändpunkten av dess slut.	parafra, kondensering	Nej, ni kan inte reservera BBC 2 förrän sändningen är avslutad. Tack.	parafra, decimering
I'll have another one standing by	Jag skaffar ett i reserv,	transfer	-Lamm.	transfer

just in case.	för säkerhets skull.		-Då tar jag fram ett i reserv.	
Is there something we can get you? A tea cozy for your pepper pot, perhaps?	Något ni vill ha? En tehuva till er pepparströare, kanske?	transfer	Behöver ni något – en tehuva till pepparkaret, kanske?	transfer
You want to run the place? You want to come and run the hotel?	Vill ni sköta hotellet, kanske?	parafras, kondensering	Vill ni driva hotellet?	parafras, kondensering
Mr. Hutchinson's taking over, Polly, so I'll have the omelette. With his "natural charm and wide experience" he'll have no problems.	Polly! Mr Hutchinson tar över, så jag tar hans omelett.	transfer, strykning	Mr Hutchinson tar över, han har charm och erfarenhet för jobbet.	decimering, parafras
Sybil, taking care of things, are you?	-Går det bra, Sybil? Fint... -Ja, det är så att jag...	parafras	-Allt går visst fel i dag. - Klarar du ut det?	parafras
Everything's all right then?	--	strykning	-Då är allt i sin ordning? -Vi reder just ut det.	transfer
Obviously I can't handle it! I'm just a great sabertoothed tart, so we'll let my husband do it.	Ja, jag är väl bara en sabeltandad haggå så jag låter min man göra det!	strykning, transfer	-Ring efter en läkare!! -Min man gör det, jag är för korkad!	strykning, neutr:försvagat
<u>KT</u>	<u>Scheer</u>	<u>S. kategorier</u>	<u>Danielsson</u>	<u>D. kategorier</u>
Do you know what poem that's based on, Polly?	Vet ni vilken dikt den bygger på, Polly? "Till glädjen".	transfer	Vet du vad den är baserad på...? "Hymn till glädjen". – Hej, kära du.	Parafras
-No. -Ode to Joy.	--	transfer (se ovan)	--	transfer (se ovan)
-No, just reminding her, dear. -Oh, were you?	-Nej, jag bara påminde henne. -På så sätt.	decimering	Jag påminde henne bara. Det lät så, i alla fall.	decimering
Oh, I thought so yes.	-	strykning	--	strykning
-Really? - Well, it sounded like it to me.	-	strykning	--	transfer (se ovan)
-Don't I? -No, you, don't	-Polly glömmer inget viktigt. -Inte? Så bra då.	transfer	-Oroa dig inte över Pollys minne. -Inte...? Det var ju skönt.	transfer
Oh, good. How splendid.	-	Se ovan	--	Se ovan
-No, she doesn't forget things. -Doesn't she?	Nej, hon glömmer inget. Minns du när det hände sist?	strykning	--	strykning
-Can you remember last time she did? -No, I can't but then, my memory	-Nej, men jag har dåligt minne. -Om!	transfer	-Nej, men mitt minne är inget vidare. -Det tål att upprepas.	transfer

isn't very good.				
-You can say that again. -Can I dear? Oh thank you. Hm. I've forgotten what it was.	Säger du det? Vad var det vi sa...	decimering, decimering, transfer	Gör det? Tack ska du ha. Jag har glömt vad det var.	decimering, transfer, transfer
Do I detect the smell of burning martyr?	-Osar här möjligen martyr? -Det är er bröllopsdag i dag!	parafra	-Anar jag lukten av bränd martyr? -Det är er bröllopsdag.	transfer
Yes, but not as economical.	-Koka henne i olja istället. -Det ställer sig dyrare.	parafra	-Varför inte koka henne i olja? -Det blir för dyrt.	parafra
Agincourt? Anniversary of the Battle of Agincourt? Trafalgar? Crecy? Poitiers? Yom Kippur?	Azincourt? -Vad då? -Årsdagen av slaget vid Azincourt? -Trafalgar? -Crécy? Poitiers? Yom Kippur?	transfer	Agincourt? -Va? -Slaget vid Agincourt? Trafalgar...? Crecy, Poitiers, Yom Kippur?	transfer
Dentists do stay in hotels.	Bodde. Tandläkare bor faktiskt på hotell.	transfer	Han bor här. Tandläkare bor faktiskt på hotell.	transfer
Well, I'm sorry if you've been put out. I mean you've had some drinks, plenty of nuts, you've seen your old friends, had some laughs. But if that isn't good enough, I'll refund your petrol for you.	Ni får ju drinkar, massor av nötter- -men räcker inte det, ska jag givetvis ersätta er för bensinen!	strykning, kondensering	Om mat, dryck och sällskap inte duger, kan jag ersätta er för bensinen!	strykning, kondensering
Yes, after. Are you taking notes?	-Efter det? -Just det!	parafra, strykning	-Senare? -Ja, noterar du?! Vart är du på väg?	kondensering, transfer
Oh, I understand, I've got it now. Right, well, what are we all waiting around here for?	Nu förstår jag! Ja, men vad väntar vi på?? Kom så går vi upp allihop!	kondensering, kondensering	Nu fattar jag. Nå, vad väntar vi på? Mot överväningen, allihop!	kondensering, kondensering
Right. All right! Fine! Alright, okay then. Fine! No problem! No problem! Suits me. Good idea. I'll just pop upstairs and ask her to stop dying and then you can all come up and identify her. Help yourself for another drink. Make yourself at home. Relax!	Som ni vill, gärna för mig! Gärna för mig! Bra idé! Jag går upp och ber henne sluta dö, sen går ni in och identifierar henne! Ta varsin drink till!	kondensering parafra neutr:försvagat kondensering	Visst, för all del. Kör till, inga problem. Det passar utmärkt, bra idé! Jag ska be henne att sluta dö, sen kan ni identifiera henne! -Ta en drink till och koppla av. -Finns det fler nötter?	kondensering parafra kondensering kondensering
You read a lot of Oscar Wilde, do you?	Har ni sett stuckaturen däruppe?	strykning	-Det är mattan som får passa sig. -Du läser visst mycket Oscar Wilde?	transfer

Cherio, dear!	Hejsan svejsan!	idiom	-Adjö, Basil. -Hej då.	neutr:försvagat
Drive carefully, dear!	Kör försiktigt, älskling!	transfer	Kör försiktigt.	decimering
<u>KT</u>	<u>Scheer</u>	<u>S. kategorier</u>	<u>Danielsson</u>	<u>D. kategorier</u>
Manuel will attend to its heart's desires.	Manuel ordnar det, jag hinner inte...	neutr:försvagat	Det tar Manuel hand om. Jag har fullt upp med människor.	neutr:försvagat
I'm afraid I'm lumbered with the people tonight.		neutr:försvagat		neutr:försvagat
Found another draft, have we?	-Har han suttit i drag igen? -Han är ganska klen.	neutr:förändrad form	-Har ni hittat ett nytt drag? -Han är inte så stark.	parafras
Indeed, yes. A rapid movement of air could damage him irreparably. If only one could keep them in airtight containers.	Ja, en vindpust kan bli hans död. De borde leva i lufttäta behållare.	parafras, parafras	Ett kraftigt vinddrag skulle kunna vara fatalt. Man borde ha dem i lufttäta lådor.	parafras, transfer
Well, he could try, Major, he could try.	Han kunde försöka.	kondensering	-Då kan han ju inte andas. -Han kunde ju försöka...	kondensering
Sorry to have kept you.	Förlåt att jag uppehållit er.	transfer	Förlåt att vi uppehöll er. -En smörgås, eller två?	transfer
Didn't hurt did it?	Det satt långt inne! – Vänlighet kostar så lite, älskling.	idiom	Det var väl inte så svårt? -Artighet kostar inget.	idiom
-Basil. -Good manners cost nothing.	--	Se ovan	--	Se ovan
He only had to say "Good night", dear. It's not the Gettysburg Address.	-Han mår inte riktigt bra. -"God natt" orkar han väl säga!	parafras, strykning	-Han mår inte bra. -Jag bad honom inte hålla tal.	parafras, parafras
Just two little words, dear, that bring a little happiness into the world.	-När man inte mår bra... -Två små ord av kärlek bara!	decimering	-Om man inte mår bra... -Bara två små uppmuntrande ord.	decimering
-In bed? -Yes.		parafras	-Är det benen? -Förlåt?	parafras
Well, most of our guests manage to struggle down in the morning.	Har ni fel på benen? De flesta gästerna brukar orka <u>gå ner</u> .	neutr:försvagat	De flesta av våra gäster orkar släpa sig ned på morgonen.	parafras
What would you like your breakfast tray made out of?	-Vilket träslag i frukostbrickan? -Det gör detsamma.	neutr:register	-Vilket trä ska brickan vara gjord av? -Det spelar ingen roll.	parafras
Are you sure? Fine, well you go	Gå då upp och sov. Själv hoppas	neutr:försvagat ,	Sov gott då. Jag hoppas få	kondensering,

along and have a really good night's sleep, then. I'm hoping to get a couple of hours later on myself.	jag få sova några timmar sen.	transfer	ett par timmars sömn för egen del.	kondensering
I'll be up in good time to serve you breakfast in bed. If you can remember to sleep with your mouth open, you won't even have to wake up.	-- Sov med öppen mun, så behöver ni inte ens vakna till frukosten.	strykning parafra	Men frukost ska ni få. Sov med öppen mun, så behöver ni inte vakna.	kondensering kondensering
I'll just drop in small pieces of lightly buttered kipper when you're breathing in the right direction.	Jag kan hälla i er små böcklingbitar. när ni andas åt rätt håll!	kondensering	Jag kan stoppa i små böcklingbitar när ni andas åt rätt håll.	kondensering
If that doesn't put you out!	--	strykning	--	strykning
We ought to get Butlin's to run our car factories.	--	strykning	--	strykning
Poisoning is still an offense in this country.	-Giftmord är fortfarande ett brott! -Skynda dig, tvättfirman kommer!	kondensering	-Hon betalar extra. – Basil! -Giftmord är fortfarande olagligt.	kondensering
The laundrymen. My God! A womans work is never delegated, is it?	Tvättfirman? Kära nån! Ja, allt ska en stackars kvinna göra!	parafra parafra	-Raska på, jag väntar tvättleverans. -Tvättleverans?! Arma kvinna.	kondensering parafra
Marvelous, isn't it? Taxpayers pay them millions each year, they get the money, go on strike. It's called socialism.	De får en massa skattepengar varje år, sen strejkar de. Socialism!	strykning, kondensering parafra	Vi ger dem miljoner, och de strejkar. Så är socialismen.	strykning, kondensering parafra
If they don't like making cars, why don't they get themselves another bloody job. Designing cathedrals or composing violin concertos?	Vantrivs de, får de väl byta jobb. Börja komponera violinkonserter...	parafra	Om de hatar jobbet, kan de väl komponera violinkonserter i stället?	kondensering
The British Leyland Concerto, in four movements, all of them slow, with a four hour tea break in between.	"Bilfabrikskonsert i fyra satser", Med en 4 timmars tepaus i mitten!	kondensering	British Leyland-konserten i fyra långsamma satser, med tepaus i mitten.	kondensering
I'll tell you why, cause they're not interested in anything, except lounging about on conveyor belts stuffing themselves with my	Ett gäng latmaskar är vad det är!	idiom	Men de står bara vid löpande bandet Och stjäla mina pengar. Får jag släcka?	parafra

money.				
I'm sorry, I didn't catch that.	Ursäkta, jag hörde inte...	transfer	Förlåt jag hörde inte...	transfer
Oh, not at all, thank you for mentioning it.	Inte alls, bara bra att ni sa till.	parafra	Det var inget att tacka för.	parafra
Well, don't get talking to him, you'll never get away.	-Jag glömde mjölken. -Akta er, han är rysligt pratsam.	parafra	-Mjölken. -Han är väldigt pratsam.	parafra
Hello, can anybody hear me? Have I ceased to exist? Have I suddenly become invisible? Sybil, Sybil, Sybil, can you see me?	Hallå, hör ni mig? Har jag slutat existera, blivit osynlig? Sybil, ser du mig?	kondensering	Hör ni mig? Har jag försvunnit? Är jag osynlig?	kondensering
Oh, good, well I'll go and lie down then. No I won't, I'll go and hit some guests.	Bra, då går jag och vilar mig. Nej, jag går och slår till några gäster.	kondensering	-Sybil, ser du mig? -Nej. Då går jag och klipper till några gäster.	kondensering
If the guest isn't singing "Oh, what a beautiful morning," I don't immediately think, "Oh, there's another one snuffed it in the night".	Om folk inte kvittrar då, tror jag inte omedelbart att de kilat vidare!	idiom	Om folk inte sjunger och trallar tar jag inte för givet att de är döda!	idiom
Another name in the Fawltly Towers Book of Remembrance." I mean, this is a hotel, not a Burma railway.	Det här är ett hotell, inget slagfält!	strykning idiom	Ännu ett namn till annalerna. Vi driver hotell, inte fångläger!	parafra idiom
It does actually say "Hotel" outside. Perhaps I should be more specific. "Hotel for people who have a better than 50% chance of making it through the night."	Men hotellskylten borde kanske vara mer exakt: "Hotell för folk som har över 50% chans att överleva natten!"	kondensering	Ska vi ha en skylt där det står: "Hotell för folk som kanske överlever natten"?	parafra
Oh, spiffing! Absolutely spiffing. Well done. Two dead, 25 to go.	Verkligen stilig!	kondensering, strykning	Förträffligt! Bra gjort – två döda, tjugofem kvar.	kondensering, transfer
Right, yes, thank you so much.	Jaha!	parafra	Ja ja, tack så mycket!	transfer
Well done, Manuel. Thank you very much.	Så bra, Manuel, tack!	transfer	Tack ska du ha , Manuel. -Här är den.. Ja ja, jag ska!!	kondensering
Oh, there you are, dear. You do look nice. Ladies and gentlemen, ladies and gentlemen. Laundry's ready! Ladies and gentlemen,	Jaså, där är du, älskling! Mina damer och herrar! Det har varit mycket trassel i	transfer, strykning, kondensering	Där är du, käraste. -Mina damer och herrar... Tvätten!	transfer, strykning, kondensering

there have been a lot of cock-ups this morning.	dag, ni förtjänar alla en förklaring – som ni får av min fru. Tack för det!	kondensering	-Det har jäklats en del i dag.	
You all deserve an explanation, and I am happy to say, that my wife will give it to you. Thank you, thank you so much.	--	Se ovan	Ni förtjänar en förklaring, och den ska ni få av min hustru.	kondensering

<u>KT</u>	<u>Scheer</u>	<u>Scheer kategorier</u>	<u>Danielsson</u>	<u>Danielsson kategorier</u>
It's been there since Monday, Sybil. Tuesday, Wednesday, Thursday, Good morning. Friday, Sat--	-Och tavlan har stått en vecka... -Sen i måndags. Tisdag, onsdag... God morgon... -...fredag, lörd...	kondensering	-Tavlan har stått där i en vecka nu. -Sen i måndags. Tisdag, onsdag... God morgon. -...fredag, lör...	kondensering
Because he's cheap and keen to learn, dear.	-Att du anställde honom, Basil... -Han är billig och läraaktig.	decimering	-Varför anställde du honom? -Han är billig och ambitiös.	decimering
And in this day and age such—	--	strykning	--	strykning
"Yes. Alright. I will do the menu but I don't think you realize how long it takes to do the menu, but no it doesn't matter I'll hang the picture now.	Att skriva upp matsedeln tar tid, men jag ska hänga upp tavlan nu!	decimering	Då struntar jag i matsedlarna. Det kräver sin tid, men för all del...	decimering
If the menus are late for lunch, it doesn't matter, the guests can all look at the picture till they are ready, right?"	Blir inte matsedeln klar, kan ju gästerna titta på tavlan så länge...	kondensering	Om matsedeln blir försenad kan ju lunchgästerna titta på tavlan.	kondensering
"Thank you dear, thank you so much, I don't know where I'd be without you. In the land of the living, probably."	Tack, älskling, vad vore jag utan dig? I livet, antagligen...	decimering, parafra	-Upp lite... Där. -Tack. Vad skulle jag göra utan dig? Vara vid liv, antagligen.	decimering, parafra
"I was up at 5:00, you know, we do have staff problems.	Jag var uppe klockan fem... vi har personalproblem, förstår ni...	transfer	Jag var uppe vid fem och vi har personalproblem. Jag kan inte trola.	neutr:förändrad form
I'm so sorry it's not all done by magic.	--	strykning	--	parafra
"I am doing the bill for these charming people who are in a hurry"	-Skriver du matsedeln, Basil? -Nej, jag skriver en räkning.	decimering	-Gör du matsedlarna? -Jag tar hand om våra trevliga gäster.	kondensering

	För att jag glömde det.	transfer	-Basil, varför blev de inte väckta? --Jag glömde. Jag är inte perfekt.	kondensering, kondensering
"I am so sorry I am not perfect!"	--	strykning	--	(Se ovan)
Perhaps you'd pay my wife, I have to put the picture up.	Var så goda! Betala min fru, för jag måste hänga upp tavlan, se.	parafra	Varsågod. Nu ska jag hänga upp tavlan, om inte soptunnorna behöver skuras.	kondensering
If there aren't any dustbins to be cleaned out... "	--	strykning		transfer (Se ovan)
"Drive carefully dear"	Kör försiktigt, älskling.	transfer	Kör försiktigt, kära du.	transfer
"Right. Thank you"	Tack.	kondensering	--	transfer
"They've never even sat on chairs before. They are the commonest, vulgarest, most --"	Har du sett de i 6:an? De vet inte vad stolar är! Sånt slödder...	parafra, idiom	Har du sett folket i rum 6? De har inte suttit på stolar förut, så vulgära...	transfer, kondensering
"If you can"	-Var snäll och fyll i den här. -Om ni kan...	transfer	-Var snäll och fyll i den här. -Om du kan.	transfer
"Well if there's anything else, I'm sure Manuel will be able to tell you, as you seem to get on so well together."	Är det nåt annat, kan Manuel berätta. Ni kommer ju bra överens!	kondensering	Fråga Manuel om ni behöver nåt. Ni verkar ju trivas ihop.	kondensering
"Racket? That's Brahms! Brahms' Third racket!"	Oljud? Det är Brahms! Brahms tredje oljud!	transfer	Oväsen? Det är Brahms! Brahms tredje oväsen!	transfer
"Oh, good, how nice, how very thoughtful"	-Bra, det är ingen brådska. -Så förtjusande rart av er.	parafra	-Ingen brådska. -Det var vänligt av er.	neutr:försvagat
"When I asked you to build me a wall I was rather hoping that instead of just dumping the bricks in a pile, you might have find time to cement them together, you know, one on top of the other, in the traditional fashion"	-när jag bad er mura en vägg, ville jag inte ha allt tegel i en hög- -jag ville ha stenarna hopmurade på det gamla vanliga sättet.	kondensering	Det är enkelt, Mr O'Reilly. Istället för att dumpa tegelstenarna i en stor hög- -trodde jag nog att ni skulle cementera ihop dem på traditionellt vis.	kondensering
Both names please. Yes I should have guessed Mr. O'Reilly. That and the potato famine I suppose.	Båda namnen. –Det ante mig, ni lever förstås på svältgränsen...	idiom	Båda namnen, tack. -Det är väl potatissvältens fel.	parafra
"Yes, well, if you're too busy..."	--	strykning	--	strykning
"I do apologize, your Lordship. I'm afraid he's only just joined us.	Ursäkta, ers nåd, han är ny här. Spritt språngande ...ny!	parafra idiomatisk omskrivn.	Förlåt. Han har just börjat här. Det skulle gå fortare	kondensering transfer

It'd be quicker to train a monkey, ha ha ha!"			att lära upp en apa.	
I'm dealing with something important out here, Sybil.	Jag håller på med något viktigt härute, du! – Ja, som ni vill då.	transfer	Jag håller på med ngt viktigt kan du se.	kondensering
Oh, how nice of him!	-Men han bad mig framföra... -Så snällt av er!	parafra	Det var väl bussigt!	parafra
Oh, don't know what other tales Mr. Brown of M.I.5 has been impressing you with.	Jag undrar vilka fler historier er agent mr Brown har berättat...	neutr:försvagat	Vad mer har mr Brown lurat i dig?	parafra
-He's a con man! -Oh, yes, of course, it stands out a mile, doesn't it? He's so common.	-Han är en brottsling. -Givetvis! Han är ju så vulgär Inte som den där cockneytölpens vars avsikter ni snart får inse...	parafra	-Han är bondfångare. -Självklart, han är ju så vulgär. Till skillnad från cockneytönten, vars uppsåt du snart blir varse- -o du vilseledda barn.	parafra
Ah, thank you so much	--	strykning	-Här är checken på 200. -Tack så mycket.	transfer
Do I still want you to take them to be valued by the Duke of Buckleigh, my Lord?	Och min oskattbara myntsamling? Om jag vill få den värderad?	kondensering	Och samlingen – vill jag fortfarande få den värderad av greven av Buckleigh?	kondensering
Any valuables to deposit? Any bricks or...?	Några värdesaker att deponera, sir Richard, några tegelstenar?	transfer	Har ni nåt att deponera... några tegelstenar?	neutr:försvagat

<u>KT</u>	<u>Scheer</u>	<u>Scheer kategorier</u>	<u>Danielsson</u>	<u>Danielsson kategorier</u>
You need to get away from things. Yes, well, were going together.	Ha det så trevligt. Det kan göra er gott att komma bort ett tag. -Tja, vi åker ju tillsammans. -Bekymra er inte för oss.	transfer	Ha det så trevligt. Ni behöver komma ifrån ett tag. -Min fru ska följa med. -Oroa er inte över oss.	neutr:förändrad form
Don't do anything we wouldn't do. Oh, just a little breathing, surely	-Gör inget vi inte skulle göra. -Jag ska bara andas ut lite.	parafra	-Och gör inget som vi inte skulle göra. -Jag ska bara andas. Nu susar jag.	parafra
This is a junkyard, isn't it? No, it's very good, you know. Old	Vad är det här? Ett skrotupplag? Med krage och slips nertill?	kondensering	-Det är bara en skiss. -Är det ett skrotupplag?	parafra

soup tins, broken down car, dustbins, mattresses, hoovers, and a nice smart collar and tie underneath.	Mycket bra: soppburkar, ett bilvrak, soptunnor, madrasser, dammsugare..	kondensering, kondensering, transfer	Och vad gör slipsen där? Men den är riktigt bra... Burkar, bilvrak, madrasser, dammsugare och en slips.	parafra parafra kondensering
I didn't do it in spite. Oh, good, well you won't feel so tired then, will you?	-Och ni som ska sköta hotellet nu.. -Jag gjorde det inte för att reta er. --	strykning	-Det var inte för att reta er. -Låt det inte bli en vana.	idiom
I mean, we've waited for that wall about as long as Hadrian	Nästa vecka? Skönt, vi har väntat på muren lika länge som kineserna..	idiom	Nästa vecka, alltså? Fint, vi har väntat på vår mur lika länge som Hadrianus.	transfer
You wouldn't understand, dear. It's called style.	Sånt fattar inte du. Det kallas stil.	decimering	-Du har inte en susning. -Du förstår inte. Det kallas stil.	decimering
How fabulous.	-De är här, Basil! -Så fantastiskt.	transfer	-De är här nu, Basil! -Lysande.	transfer
Handbag, knuckle dusters, flick knife.	-Har jag nu allt med mig...? -Handväska, knogjärn, stilet...	transfer	-Försök skärpa dig. Har jag med allt? -Handväska, knogjärn, stilet...	transfer
Thank you so much. I've always been a great admirer of loyalty.	-Om hon frågar mig så berättar jag! -Tackar! Polly är alltid lika lojal!	parafra, parafra	-Jag berättar om hon frågar mig. -Tack, jag uppskattar lojalitet.	kondensering, kondensering
Well, whose fault is it then, you cloth-eared bint? Dennis Compton's?	-Det var inte hans fel egentligen! -Vems var det då? Drottningens?	decimering, idiom	-Det var inte hans fel. -Vems fel var det då, dumma lolla?!	parafra, strykning
Oh, I see. It's my fault is it? Oh of course, I was thinking it was your fault because you'd been left in charge or Manuel's for not waking you, and all the time it was my fault.	-Jaha, det är alltså mitt fel. Och jag som trodde det var ert fel- -eller Manuels fel som inte väckte er, och hela tiden var det mitt fel...	kondensering kondensering	-Ni anlitate O'Reilly. -Aha, så det är mitt fel? Här trodde jag att det var ditt fel- -eller Manuels fel, och så var det mitt fel hela tiden!	kondensering kondensering
Oh, it's so obvious I've seen the light. Well, I must be punished then, mustn't I? You're a naughty boy, Fawltly. Don't do it ag--	Det är ju klart som korvspad..Då ska jag ha mitt straff! Fy på mig!	idiom, kondensering idiom	Det är ju självklart. Då måste jag väl bestraffas? Du är en elak gosse!	decimering, transfer transfer
See if that roof is still on.	-Ring O'Reilly! Eller ska jag... -Jag ringer! Se ni om taket är kvar!	transfer	-Ring O'Reilly! Ska jag ringa honom? -Jag ringer. Se om taket ligger kvar.	transfer
Ah, hello, Mr O'Reilly. How are you this morning? Oh, good,	Men se god dag, mr O'Reilly, hur står det till? Så bra. Inga sjukdomar?	parafra decimering	God dag, mr O'Reilly. Hur står det till?	parafra

good. No rare diseases or anything?				kondensering (se nedan)
Oh, I do beg your pardon. Basil Fawly. You remember? The poor sod you do jobs for?	Förlåt mig...Basil Fawly...den stackars saten som anlitar er...	kondensering	Inga ovanliga sjukdomar? Åh, förlåt mig...Basil Fawly-	(se nedan)
How are things on your end? Ah, good. Good, good, good.	Och hur har ni det då? Utmärkt. Bra, bra...	parafra parafra	-den arme kraken som anlitar er. Hur står det till hos er? Bra, bra, bra...	kondensering parafra kondensering
Well, then, how would you like to hear about things my end? Oh, well, up to your usual standard I think I could say—	Vill ni höra hur jag har det? Ja ni har väl skött er som vanligt:	kondensering kondensering	Vill ni höra hur det står till här? Ni har excellerat, som vanligt...	kondensering parafra
A few wholes in the floor—The odd door missing but nothing you can't be sued for.	Några hål i golvet, en dörr borta, men inget oåtalbart.	parafra	... hål i golven, saknade dörrar – inget som ni inte kan bli stämd för.	parafra
Ah, well, let's see you then.	--	strykning	--	strykning
Where? Here? Or here? Or here?	Var då? Här eller här eller här?	transfer	Dörr borta. Dörr var här. -Här, här eller här?	transfer
I'm so sorry, but I'm afraid the dining room door seems to have disappeared.	-God morgon, majorn. Dörren tycks ha försvunnit.	kondensering	-God morgon, Fawly. -Jag är ledsen, men dörren är borta.	parafra
Yes, well, I was silly enough to leave the hotel for a few minutes--	-Ja. Den satt där förut. -Jag var dum nog att gå ut ett tag...	parafra	-Just det, den brukade sitta här. -Jag var dum nog att åka bort.	kondensering
She will be back in four hours and she can kill a man at 10 paces with one blow of her tongue. How am I supposed not to worry?	Min fru kommer hem om 4 timmar- -och hon har en tunga som en giljotin. Kan jag annat än oroa mig?	idiom transfer	Det har han – min fru! Hon är här om fyra timmar- -och hon kan döda en man med sin tunga på tio stegs avstånd. --	kondensering strykning
I'd like to meet him, I could do with a laugh.	-Det finns de som har det värre. -Jaså! Det skulle jag vilja se!	parafra, strykning	-Det är alltid nån som har det sämre. -Visa mig, jag behöver ett gott skratt.	parafra, parafra
Is mentioned once more I shall move you closer to him.	Nämner ni honom en gång till, ska jag se till att ni får träffas!	parafra	Fortsätt oroa er, då. Om Herren... -...nämns en gång till, får ni mötas.	parafra
Have a nice day, dear. Don't drive over any mines or anything.	Ha det så trevligt, älskling. Kör inte över några minor eller så...	parafra, transfer	Ha det så trevligt, kära du. Kör inte på några minor.	parafra, kondensering

<u>KT</u>	<u>Scheer</u>	<u>Scheer kategorier</u>	<u>Danielsson</u>	<u>Danielsson kategorier</u>
Well, that smelled nice	--	strykning	-Det luktade gott. -Titta. Hon har verkligen talang.	transfer
Yes, do you, do you win a bun if you see what it is, or something?	- Ska man gissa vad det är? -Det är Manuel.	parafra	-För 50 pence, i alla fall. - Ska man gissa vad det föreställer?	parafra
Yes, very modern, very socialist.	-Manuel och jag är goda vänner. -Mycket modern och socialistisk.	transfer	Modernt och radikalt. Det blir en fin minnessak.	parafra
No I went a couple of minutes ago, dear . But I expect I'll be back shortly.	-Är du här än? -Nej, jag gick alldeles nyligen.	decimering, strykning	-Är du kvar? -Nej, jag gick nyss.	decimering, strykning
Why don't you have another vat of wine dear?	Jag tittar till gästerna. Ta du ett fat vin till, älskling.	parafra	-Nej, jag gör dig förlägen. -Jag måste gå. Öppna en vintunna till.	neutr:förändrad form
Oh dear, what shape do they usually have? Mickey Mouse shape? Smarties shape? Amphibious landing craft shape? Poke in the eye shape?	Hurdan brukar den vara? I form av Musse Pigg eller sjöflygplan? -I form av snytingar -Gud, vad dum ni är!	kondensering kondensering parafra	Vad brukar de ha för form? Musse Pigg-form, amfibiebåtsform... -...knytnävsform...? -Gud, vad du är korkad.	kondensering kondensering idiom
You never know when Henry Kissinger is going to drop in, do you	Jag ska be honom köpa salladssås. Henry Kissinger kan ju titta in...	parafra	En svår konst. Jag ska säga till om sås. Henry Kissinger kan ju dyka upp.	parafra
And all the other nights we'll just have a big trough of baked beans and garnish it with a couple of dead dogs	Bra. Andra dagar har vi en ho med bönor, garnerad med döda hundar.	parafra	Och övriga kvällar serverar vi bönor garnerade med döda hundar.	decimering
Kurt! Who do you think? Henry Kissinger?	-Vem är utslagen? -Kurt! Inte Henry Kissinger!	neutr:förändrad form	-Kurt. Vem trodde du – Kissinger?!	transfer
<u>KT</u>	<u>Scheer</u>	<u>S. kategorier</u>	<u>Danielsson</u>	<u>D. kategorier</u>
Well, its been engaged for ten minutes. How is this possible? My wife isn't talking to it.	Det har varit upptaget i tio minuter. Ändå talar inte min fru med henne!	parafra	Hur är det möjligt? Min fru talar ju inte med henne.	parafra
Right, the speaking clock has obviously taken the phone off the hook.	-Luta huvudet bakåt, så slutar det. -Fröken Ur tycks ha lagt av luren.	transfer	Fröken Ur har visst lagt av luren, såvida det inte har regnat en skvätt.	transfer
Or there's been a light shower	--	strykning	--	parafra

within 20 miles.				(se ovan)
Twice can be arranged	-Det kan bli två. -Vad då, Basil?	parafras	-Man är bara singel en gång. -Det kan ordnas igen.	parafras
We got enough bananas this week, dear?	Har vi nog med bananer den här veckan, älskling?	transfer	Har vi bananer så det räcker?	decimering
Oh, a joke. No, I heard you laugh. I thought perhaps he was having a tea party.	Nej. Jag hörde dig skratta, jag tyckte det lät som rena dårhuset.	strykning, transfer, idiom	-Hörde du skämtet, Basil? -Jag trodde att han hade tejudning.	strykning, strykning, transfer
Only from some angles	-Bara ur vissa vinklar. -För mig är han mycket tilldragande.	transfer	-Bara ur vissa vinklar. -Ur min vinkel är han attraktiv.	transfer
Charming, eh? Well he's certainly covered in charms.	--	strykning	-Attraktiv? -Lättsam, rolig och glittrande	parafras
I've never seen so many medals 'round one neck in my life.	Men alla dessa medaljer! Han måste vara landets tappraste orangutang!	neutr:förändrad form	Han är då täckt av glitter. Han måste vara landets modigaste orangutang.	parafras (se ovan)
He must be the bravest orangutang in Britain	--	transfer	--	transfer
Sybil that type would wear a dog turd 'round it's neck if it was made of gold.	Den typen skulle ha en hundlort runt halsen om den var av guld!	transfer	Hans sort skulle bära en hundlort om den var av guld.	transfer
Well, that must come in handy	Så praktiskt...	parafras	-...och en egyptisk fruktbarhetsymbol. -Så passande.	parafras
By the look of his forehead, so does he	-Den härrör från kulturens gryning. -Han också, med den pannan!	parafras	Det verkar han också göra.	parafras
We've both ends on the evolutionary scale this week haven't we?	Vi har visst båda ytterligheterna på utvecklingsskalan just nu...	kondensering	Vi har visst båda ändar av evolutionsstegen representerade här.	parafras
No, not really your scene, is it?	--	strykning	--	strykning
What sort of food were you thinking of? Fruit, or...	Vad hade ni tänkt er? Lammkött?	idiom	Vad vill ni ha för mat – frukt...?	transfer
Yes, France I believe. They seem to like it there. And the swim would certainly sharpen your appetite. You'd better hurry. The tide leaves in six minutes.	-Har de fransk mat nånstans? -Ja, i Frankrike. Simturen skulle säkert ge er god aptit. Det är högvatten om 6 minuter.	decimering transfer, strykning, transfer	-Har de fransk mat nånstans? -I Frankrike. En simtur skulle gynna aptiten. Tidvattnet går om sex minuter.	decimering transfer, strykning, transfer
Or that ancient Egyptian place, the Golden Dog something...	Eller den forntida egyptiska krogen "Gyllene hunden"...	decimering	Eller det egyptiska stället – Den gyllene hund...nånting.	transfer

Just trying to enjoy myself.	Försöker bara njuta av livet.	parafras	Jag försöker bara ha lite skoj.	parafras
No, children have feet, don't they? That's how they move around.	Ja, barn har ju fötter. Det är dem de går med. Titta efter nästa gång.	neutr:förändrad form, transfer	Barn har väl fötter? Titta efter nästa gång, det är intressant.	kondensering, strykning
You must take a look next time. It's most interesting.	--	parafras, strykning (se ovan)	--	parafras (se ovan), parafras
No, no. It's just that I thought that I'd rather formed the impression that there was someone in the room, there, with you.	Jag har fått för mig att det finns någon i rummet hos er-	decimering	Nej, men jag har fått uppfattningen att ni har nån i rummet...	decimering
A female person. Perhaps a lady. An opposite person of the contradictory gender, that sort of thing.	-en kvinnsperson, en person av motsägande könet så att säga...	decimering, parafras	...kanske en kvinnlig person av motsatt kön, nåt i den stilen.	parafras neutr:försvagat
Oh. Of course. I should have guessed. Oh, yes. Of course, the little woman, eh?	-Ja, mrs Johnson är här. -Javisst, det borde jag ha anat.	transfer (se ovan), strykning	--	strykning, strykning
The only thing is, I thought you told my wife that you were single?	Men jag tyckte ni sa till min fru att ni var ogift.	parafras	-Men sa ni inte att ni var ogift? -Det är jag.	neutr:förändrad form
I see. So who's this Mrs. Johnson then? The late President's wife, or...	-Det är jag. -Men vem är då mrs Johnson?	kondensering, strykning	Och vem är då mrs Johnson – ex-presidentens fru?	kondensering, transfer
This bit of crumpet's your old mummy, is she?	Den lilla gödingen är alltså er mor?	transfer, idiom	Är den lilla gödingen er mamma?	idiom,parafras
Oh this is rich. Old mother Johnson popped up for a quickie, did she? May I meet her?	Gamla mamma tittade upp för en snabbis, va? Får jag träffa henne?	strykning, transfer, transfer	Tittade hon in på en snabbis? Får man träffa henne?	strykning,parafras, transfer
Mother Johnson, mother Johnson? Come out, come out, wherever you are.	-Javisst. -Fritt fram, mor Johnson!	idiom	Moder Johnson, träd fram ur dunklet.	idiom
<u>KT</u>	<u>Scheer</u>	<u>S. kategorier</u>	<u>Danielsson</u>	<u>D. kategorier</u>
No you didn't quite. No, I only picked that one up to annoy you actually.	Nej, jag tog den bara för att reta dig. Behövs allt det här?	kondensering	Nej, jag valde den för att reta dig. Vad ska du ha allt till?	kondensering
I mean you're only here three days. You're going to play	Du ska bara vara här i tre dar. Ska ni klä ut er? Den här då?	parafras	Tänker du leka charader? Den här...?	kondensering

charades every night?				
I thought slavery had been abolished.	-Det tar tio minuter. I väskan! -Är inte slaveriet avskaffat?	parafras	--	strykning
Oh, yes in the bag. Yes, yes let me do it. You just lie there with your feet up and I'll go and carry you another hundredweight of lime creams.	Visst, ligg du där bara och proppa i dig kilovis med karameller!	parafras	Det ordnar jag. Ligg kvar i sängen så hämtar jag ännu ett ton rynkkräm.	parafras
Oh, yes how is the old toenail? Still growing in, still burrowing its way down to the bone, still macheteing its way through the nerve? Nasty old nail.	-Jag ska faktiskt opereras. -Ja, hur mår din gamla tånageln? Växer den fortfarande inåt, gräver den sig ner genom benet?	transfer decimering, strykning	-Jag ska faktiskt opereras. -Hur mår nageln? Växer den inåt...? Borrar den sig ner i benet och hackar sig fram genom nerverna?	kondensering kondensering, decimering
Well it'll be out in the morning, poor little devil.	-Den gör fortfarande ont. -Den jäkeln är borta i morgon.	parafras	-Ja, det gör ont. -Den är ute i morgon, stackarn.	parafras
I wonder if they'd mount it for me, just for old time's sake	- Undrar om de kan rama in den... -Väl värt att fråga.	parafras	- Undrar om man kan få den monterad. -Den skulle passa fint ihop med älgen.	parafras
Oh are you talking to me. I'm sorry I thought it was a dog in here.	-Talar ni till mig, inte en hund? -Inga hundar härinne.	kondensering	-Jag trodde att här fanns en hund. -Här finns inga hundar.	kondensering
I wouldn't bet on it.	-Jag är inte så säker på det.	idiom	--	strykning
-Are you still there? -Apparently	-Är ni kvar? -Tydligen.	transfer	-Är ni kvar? -Tydligen.	transfer
My God! A doctor, I mean here in the hospital? Whatever can we do about it?	-Doktorn kommer. -En doktor! På sjukhuset! Hjälp!	kondensering, parafras	-Doktorn är på väg. -En doktor, vad ska vi ta oss till?!	kondensering, parafras
Why do they call you "Sister"? Is it a term of endearment?	-Ni kan gå. -"Syster", är det ett smeknamn?	kondensering	-Ni kan lämna oss. -Är "syster" en ömhetsbetygelse?	kondensering
Presumably you wouldn't mind if I said goodbye to my wife? She's under the knife tomorrow.	-Får jag säga adjö till min fru? Hon ska skäras upp i morgon.	parafras, parafras	-Nu ber jag er för sista gången. -Får man ta farväl? Hon ska opereras.	parafras, neutr:försvagat
Oh, you know do you? That'll help.	-Det är nageltrång. -Jaså, ni vet det? Så lämpligt.	parafras	-Det är bara en tånagel. -Visste ni det? Så bra.	parafras
Charmed I'm sure	--	strykning	--	strykning
Toenail, right foot. You'll find it at the end of the leg.	Tånagel, höger fot. Den sitter längst ut på benet.	transfer	Tånagel, höger fot – ni hittar den längst ut på benet.	transfer
Anything else? I mean would you	Något mer? Vill du ha hotellet	transfer	Jag ska försöka. Nåt mer...?	transfer

like the hotel moved a little bit to the left or...	flyttat lite till vänster, eller...?		Ska jag flytta hotellet lite till vänster?	
Enjoy the operation, dear, let's hope nothing goes wrong. I wish it was an ingrowing tongue.	Hoppas operationen blir trevlig. Om hon ändå hade fel på tungan...	decimering, strykning parafra	Ha det så bra. Hoppas att inget går fel. -Varför lider hon inte av tunghäfta?	decimering, neutr:försvagat idiom
It's the Admirable Crichton.	-Hovmästarnas konung! -Herrn ringde...?	idiom	-Aha, vår förträfflige butler. -Ni ropa.	idiom
Last week. But not to worry.	Förra veckan, men det gör inget. Gå och hämta en hammare.	transfer	-Det var förra veckan. -¿Qué?	kondensering
I get hhhammer and hhhit you on the hhhead with it hhhard.	Jag hämtar hammaren och hamrar den i huvudet på er, hårt.	transfer	Jag ska hramra dig i hruvudet, hårt!	transfer
I wish it was this one.	-Han håller på. Hur mår tån? -Om jag ändå fick hamra på den!	parafra	Jag önskar att det vore den här.	transfer
Tell the Tyrant Queen her cardies are safe forever.	Hälsa skräcködlan att hennes koftor går säkra nu.	idiom	Hälsa drakdrottningen att hennes koftor går säkra. Älgen är uppsatt!	idiom
While learning two Oriental languages.	-Hjälper ut folk en trappa upp. -Läsande två orientaliska språk.	transfer	-Och lära dig två språk samtidigt. -Vem hjälper till där uppe?	parafra
Thank you, thank you, Ladies and Gentlemen, thank you so much.	-Tack så mycket, mitt herrskap. -De kanske är en trappa upp?	kondensering	Visst, tack så mycket.	kondensering
Well, right, right. Stay were you are. Because obviously if there was a fire, you'd all be standing down here like this in the lobby, wouldn't you?	Det dröjer bara några sekunder. -Ja, ja, stanna där ni är då! För om det tog eld, skulle ni förstås stå här nere i hallen allihop?	kondensering	Stanna då! Om det började brinna skulle ni naturligtvis stå här och hänga!	kondensering
Don't know why we bother. We should let you all burn!	-	strykning, strykning	Vi borde låta er brinna inne!	strykning, transfer
Yes, I know-- right, right, I'll deal with it. Thank you, thank you so much for poking your nose in were--	Tack så mycket för att ni lägger näsan i blöt...	strykning	Det tar jag hand om. Tack för att ni lägger er i.	kondensering
Oh, thank you God! Thank you so bloody much!	- Tack, snälla Gud!	kondensering	-och nyckeln är borta. Det är typiskt! Tack, Gud. Tack så himla mycket!	transfer
<u>KT</u>	<u>Scheer</u>	<u>S. kategorier</u>	<u>Danielsson</u>	<u>D. kategorier</u>
Reminds me of somebody machine gunning a seal.	Låter som om nån sköt en säl med k-pist... Min frus skratt.	transfer	-Det påminner om säljakt. -Hettan...?	parafra

			Min frus skratt.	
Please don't alarm yourself, it's only my wife laughing. I'm afraid her local finishing school was bombed.	Bara lugn! Det är min frus skratt. Hennes uppfostran är obefintlig.	parafras, idiom	Lugn, det är bara min hustrus skratt. Hennes läroverk bombades.	parafras, kondensering
No, no not really. Just a thought.	--	strykning	Det var bara en tanke... Vad önskas?	transfer
Enjoying yourself, dear?	Har du roligt, älskling?	transfer	Har du trevligt? Vi har visst inte fyllt på nötter?	decimering
We, uh...we haven't put any nuts in the bowl, have we?	Vi har visst inte hållt upp nötter i skålen?	transfer	--	transfer (se ovan)
I mean how old is he? Two and a half?	Hur många? Två och ett halvt?	transfer	Hur gammal är han – 2 ½ år?	transfer
Did you, did you ever see that film "How to Murder your Wife?"	Såg ni filmen "Hustrumordet?"	kondensering	Såg ni filmen: "Hur man mördar sin fru?"	kondensering
Yes, awfully good. I saw it six times. Very funny!	Den har jag sett sex gånger. Mycket rolig.	kondensering, transfer	Jag såg den sex gånger. -Väldigt rolig.	kondensering, transfer
Oh, you know each other do you? Just passing through, are you?	Jasså, ni känner varann?	transfer, strykning	-Jaså, ni är bekanta? – På genomresa?	transfer, parafras
Oh, we've opened a library, have we? How nice. Please don't leave on my account, Mr. Turnip.	Jaså, vi har öppnat bibliotek. Låt inte mig störa, mr Tölp.	transfer, strykning, parafras	Har vi öppnat bibliotek? -Gå inte för min skull, mr Turnip.	transfer, strykning, parafras
What place do you think this is, a massage parlor?	Det här är inget massageinstitut.	neutr:förändrad form	-Förlåt, mr Fawty... -Tror du att vi driver massagesalong?	parafras
I'm sorry, did I say something funny?	Sa jag något roligt, kanske?	parafras	Om man driver ett flott, respektabelt... Sa jag nåt lustigt?	kondensering
No, no, obviously I said something frightfully comic.	--	strykning	-Jag såg bara... -Nej, jag sa bestämt nåt lustigt.	parafras
Well, as long as I amuse the staff. That's all I'm here for.	Bra om man kan roa personalen...	parafras	Nåja, bara personalen har roligt.	parafras
And...one other thing, Polly, I'm afraid we've abandoned the idea of the topless afternoon teas,	Eftersom vi övergav tanken på topplös teservering-	kondensering	Vi har avskaffat tanken på topless-te, så byt gärna kläder innan du serverar.	kondensering
so if you wouldn't mind changing before going were people are trying to eat.	kanske vi kan byta innan ni går in i matsalen.	transfer, neutr:försvagat	--	transfer, neutr:försvagat
Sorry. A bit of a blow, I imagine.	Tyvärr...Ett hårt slag, förstås. Var det allt?	transfer, idiom	Det var väl ett hårt slag. Ni hörde vad jag sa.	strykning, idiom
Oh, I can't stand it anymore. I'll	Jag måste ut!	decimering	Jag går och städar taket, eller nåt.	kondensering

go clean the roof or something.				
I'll go then, shall I?	Ska jag gå?	parafras	--	parafras (se nedan)
Yes, I agree. You're perfectly right, I'll go then.	--	strykning	Ska jag göra det? Du har rätt, jag går.	kondensering
I mean, that's your pair, the "Kama Sutra" set. "Good evening, welcome to Basil Fawlty Knocking Shops Limited.	Det är förstås ditt Kamasutra-par! Välkomna till mitt bordellhotell!	parafras kondensering	Det är ditt Kamasutra-par. "Välkomna till Basil Fawltys glädjehus!"	kondensering kondensering
Oh, no, no I suppose it's all my fault, isn't it?	Alltihop är förstås mitt fel?	kondensering	-Det här är förstås mitt fel?! -Gå och prata med dem. Nu!!	kondensering
Oh, yes I will. Right. Oh yes that's right. Let me get you out of it. That's all I'm good for isn't it? Basil Fawlty, Limited, other people's messes cleared up by appointment to my wife Sybil.	Nu gör jag det! Visst, visst! Basil Fawlty AB klarar andra ur knipa! Framför allt då sin fru!	parafras, kondensering, strykning, parafras	-Nu gör du det! -Ja, jag ska väl rädda dig, då. Det är min specialitet: "Basil Fawlty – fixar andras tabbar". Vad ska jag säga?	strykning, parafras, neutr:försvagat, idiom
Oh, brilliant! Brilliant! Is that what made Britain great? I'm sorry, I made a mistake. What have you got for brains? Sponge cake?!	Snillrikt! Skapade sånt Englands storhet? "Beklagar att jag tog fel"? Din hönshjärna!	idiom, transfer, transfer kondensering, idiom	-Säg att du gjorde ett misstag. -Lysande! Var det sånt som byggde imperiet? "Jag gjorde fel". Vad har du i skallen?	kondensering, parafras, kondensering transfer, strykning
<u>KT</u>	<u>Scheer</u>	<u>S. kategorier</u>	<u>Danielsson</u>	<u>D. kategorier</u>
So you ate half to make sure?	Så ni åt upp hälften för att kolla?	transfer	-Det kunde ha varit såsen. -Men ni åt hälften för att försäkra er?	transfer
Do you want another first course?	-Vill ni ha en annan förrätt? -Nej tack, bara varmrätten.	transfer	-Vill ni ha en ny förrätt? -Nej, tack. Jag tar varmrätten.	transfer
Cancel it? Oh deduct it from the bill, is that what you mean?	-Inga räkor. -De ska dras av på notan, alltså?	kondensering	-Vi avbeställer den. -Drar av den från notan, menar ni?	kondensering
Only half of it is inedible, apparently.	-Ja de är ju oätliga. -Tydligt bara hälften!	kondensering	-Det är bara hälften som är oätligt. -Dra av hälften nu...	kondensering
-I'm talking to Mr.Libson, Basil. -Good, well, that's a help.	--	strykning	--	strykning
-I'm sure you can cope. -Oh, yes, I can cope, dear, coping is easy. Not pureeing your loved ones, that's the difficult part.	Ja då, det svåra är bara att inte göra mos av sina närstående...	decimering, transfer	Inga problem. Det svåra är att inte puréa sina anförvanter.	parafras, transfer
-My turn, is it? Fine. Oh yes. So it is. Funny, it's been my turn for 15	Det är min tur, va? Konstigt, det har varit min tur i femton år.	transfer, kondensering, parafras	-Visste ni att Bidford Bridge... -Gäster i receptionen. Är det min tur?	transfer, kondensering, parafras

years. Still when I'm dead, it'll be your turn, dear. You'll be it.	Men när jag är död...Då, du...		Konstigt, det har varit min tur i 15 år. Nåja, när jag är död får du ta över.	
-Excuse me. There are two lambs here. -I'll have them removed if they're bothering you.	-Ursäkta, det var två lamm här! -Stör de er, ska vi flytta på dem!	transfer	-Ursäkta, det är två lamm här! -Om de stör er, kör jag ut dem.	transfer
If you'd like them warmed up, you could get your wife to sit on them.	- Kallare - Ska vi värma dem? Ni kan ju be er fru sätta sig på dem!	parafra transfer	-Om ni vill få dem uppvärmda ...kan ni be er fru att sitta på dem!	transfer transfer
Oh I'm sorry if it wasn't wide enough for you. A lot of the English cars have steering wheels.	Synd om de var för smala för er. Engelska bilar har ofta ratt...	kondensering parafra	Jag beklagar om den var för smal för er. Engelska bilar har rattar.	transfer decimering
Who's this then, dear? Proust? E.M. Forster?	-Vem gäller saken? Proust? -Harold Robbins.	decimering	-Vem då...Proust. E.M. Forster? -Harold Robbins.	decimering
After a hard day slaving under the hair dryer, she needs to unwind with a few aimless thrills.	Efter en dags slit i hårtorken kopplar hon av med lite spänning.	parafra decimering	Efter en tuff dag under torkhuvu behövs hon lite menlös avkoppling.	kondensering kondensering
Walnuts! That's a laugh! Easier to find a packet of sliced hippopotamus in suitcase sauce than a walnut in this bloody kitchen!	-- Det vore lättare att hitta en skivad flodhäst i koffertsås!	strykning kondensering	-- -Det vore lättare att hitta en flodhäst! -Vi har äpplen.	strykning decimering
-We've got apples. -Oh, terrific! We'll celebrate. We'll have an apple party. Everybody brings his own apple and stuffs it down somebody's throat!	-Äpplen har vi... -Så bra! Då håller vi äppelkalas! --	kondensering strykning	Då kan vi ha äppelfest! Alla tar med äpplen och kör ner i varandras halsar!	kondensering transfer
There's nothing I could do to satisfy a couple like you, short of putting straw in the rooms.	-Er kan ingen göra till lags! -Det var det värsta jag har hört!	decimering	-Er typ vill väl ha halm på rummen. -Ni är fruktansvärt ohövlig!	kondensering
Everything's bottoms, isn't it?	-Ni med era ändor! -Nå?	parafra	Allt handlar visst om bakdelar.	transfer
Well, let me explain my little work horse.	--	strykning	-Vad gör du? -Låt mig förklara, min lilla arbetsmyra.	idiom
Well, good bye, dear. It's been an interesting 15 years, but all good	Tack för dessa 15 år älskling! Lycka till med hotellet.	kondensering, strykning	Farväl. Det har varit 15 intressanta år. Lycka till med jobbet att driva hotell!	decimering, strykning neutr:försvagat

things must come to an end. I hope you enjoy your new work here, helping to run a hotel.		neutr:försvagat		
Don't forget, any complaints, don't hesitate to tell my wife. Any hour of the day or night, just shout.	Har ni några klagomål, så kontakta bara min fru, dygnet runt.	neutr:försvagat	Om ni har några klagomål är det bara att ropa på min fru, dag som natt!	transfer
A room, please. Number 12 is free, I think. Now, I'd like breakfast in bed at half past 10:00 in the morning. That's eggs, bacon, sausage, and tomato with a Waldorf salad. All washed down with lashings of hot screwdriver...	Rum nummer 12, tack. Och frukost på rummet halv 11 i morgon bitti. Ägg och bacon med Waldorf-sallad, nersköljda med varm skruvmejsel...	kondensering kondensering decimering	Ett rum, tolvan är ledig. Jag vill ha frukost vid halv elva... Ägg, bacon, korv, tomat och waldorf-sallad och såar av heta screwdriver...	kondensering kondensering kondensering